

Development of an Electronic Book on the Propagation of Buddhism in ASEAN of Mathayomsuksa 2 students at Wat Sai Nuea Witthaya School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province

Phra Anan Outtarawathi (Onjam)¹ Pitsamai Robchanachai Poolsook² and Chaowarit Jongkatkorn³

Received: January 02, 2023

Revised: September 02 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to develop an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN of Mathayomsuksa 2 students to have efficiency according to the criteria of 80/80; 2) to compare learning achievement before studying and after studying with an electronic book of Mathayomsuksa 2 students; and 3) to study student satisfaction with an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN of Mathayomsuksa 2 students. It was an experimental research: One Group Pre-test Post-test Design. The population used in this research was 30 Mathayomsuksa 2 students at Wat Sai Nuea Witthaya School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province, semester 1, academic year 2022. The research tools included 1) an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN, 2) a pre-study and post-study achievement test on the Propagation of Buddhism in ASEAN, 3) a questionnaire on student satisfaction towards

¹ Watsainuewittaya School

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: ananfrank.1227@gmail.com

learning with an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation. The results of the research found that 1) the results of the development of an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN for Mathayomsukas 2 students found that it had effectiveness according to the criteria (E1) 85.09/(E2) 81.56, which was in line with the criteria 80/80; 2) the results of comparing learning achievement before studying and after studying with an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN of Mathayomsuksa 2 students was higher than before; and 3) the results of the study of student satisfaction with an electronic book on the Propagation of Buddhism in ASEAN of Mathayomsuksa 2 students were in the criteria that overall the students were most satisfied with a mean of 4.53 and a standard deviation of 0.11.

Keywords: E-books, Propagation of Buddhism in ASEAN, Learning Achievement, Student Satisfaction, Efficiency

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

พระอนันท์ อุตตรวาทิ (อ้นแจ่ม)¹ พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข² และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์³

Received: January 02, 2023

Revised: September 02 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติน้ำหนักเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนของ

¹ โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: ananfrank.1227@gmail.com

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E1) 85.09/(E2) 81.56 ซึ่งเป็นไปเกณฑ์ 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.11

คำสำคัญ: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจของนักเรียน, ประสิทธิภาพ

บทนำ

ปัจจุบันโลกของเราได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ จนกลายเป็นโลกไร้พรมแดน โดยเฉพาะด้านการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันสร้างความเข้าใจร่วมกันบนความแตกต่างอย่างหลากหลาย ในทุกมิติทั้งสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคมโลก เพราะสังคมของเรานั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มนุษย์เรียนรู้สังคมเพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก อีกทั้งต้องมีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม จึงมีการได้กำหนดสาระต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 สาระ ประกอบด้วย 1) สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อที่จะได้นำหลักธรรม คำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ,

2551) ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาพระพุทธศาสนา ผู้สอนส่วนใหญ่สอนโดยใช้การบรรยาย ทำให้ นักเรียนที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อช่วยสอนส่วนใหญ่ใช้ หนังสือเรียน ซึ่งไม่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการ เรียนวิชาพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันที่เรียกกันว่า ในยุค New Normal นอกจากการปรับรูปแบบ New Normal ในชีวิตประจำวัน “โรงเรียน” ก็ต้องมีการปรับรูปแบบการ เรียนการสอนเช่นกันเพราะจากการระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบให้สถาบันการศึกษาทั่ว ประเทศสอนออนไลน์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ทั้งนักเรียน นักศึกษา และผู้สอน ต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และจัดการให้การเรียนการสอนสามารถเข้าถึงเด็กนักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพรหม พิริยะ ถาวโร มัลลัรักษ์, 2564) ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ก็ได้พบว่า เกิดปัญหาในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธ ศาสนาที่ ครูผู้สอน พบว่า มีปัญหามากที่สุด จากการสัมภาษณ์ พบว่า สามเณรนักเรียนของทางโรงเรียนวัด ไทรเหนือวิทยา ถึงว่าแม้ว่าจะเป็นสามเณรที่บรรพชามาเพื่อที่จะบวชเรียนทั้งทางโลกและทางธรรมก็ ตามแต่ก็ไม่สามารถจะอธิบายความเป็นมาของการเผยแผ่พุทธศาสนาในประเทศไทยและประเทศ เพื่อนบ้าน ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งสื่อจะมาช่วยอำนวยความสะดวกนั้นก็มีเพียงหนังสือ หนังสือในการ สืบค้นเพิ่มเติมก็เป็นเนื้อหาที่เก่าอ่านแล้วทำให้สามเณรนักเรียนเข้าใจยาก และใช้วิธีสอนแบบการ บรรยาย และทางโรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยาเปิดการเรียนการสอนทางออนไลน์หรือออนไลน์แทน การสอนออนไลน์ โดยการมอบใบงานและสอนแบบบรรยายแบบออนไลน์ให้นักเรียนเปิดหนังสือ ตาม ทำให้การวัดผลก่อนเรียน-หลังเรียนอยู่ในเกณฑ์เท่ากัน ในใบงานสามเณรนักเรียนก็ไม่สามารถ อธิบายถึงการเผยแผ่พุทธศาสนาในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างชัดเจนนับว่าเป็น ปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จึงทำให้ผู้วิจัยคิดพัฒนาสื่อการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในยุค New Normal ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถอ่าน

เอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือและเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับเรื่องราวในหนังสือตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้นอกจากนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่ว ๆ ไป (รัตนารักษ์ มามีโย และกรวิภา สรรพกิจจานง, 2564)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางในการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ให้มีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ให้มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยลำดับดังนี้

การวิจัยเรื่องพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ โดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง แบบ One Group Pre-test Post-test Design (แบบกลุ่ม เดียวทดสอบก่อนและหลัง)

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน จำนวน 7 เล่ม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้น 2 จำนวน 7 เล่มใช้ ทำการสอน เล่มละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 7 ชั่วโมงภายในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบไปด้วย 1) หน้าปก 2) คำนำ 3) สารบัญ 4) สารของหนังสือ 5) รูปภาพประกอบ 6) วิดีโอประกอบ 7) แบบทดสอบท้ายบทเรียน 8) อ้างอิง 9) ปกหลัง เมื่อสร้างเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพโดยนำหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพนวัตกรรมการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหา นวัตกรรม (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน) 2) ด้านรูปแบบ

นวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) ด้านการประยุกต์ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านได้ให้ข้อคิดและเสนอแนะให้ดีขึ้นแล้วไป (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองปลิงวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยทำการทดลองตามขั้นตอน 1:1 โดยการเลือกนักเรียนเก่ง 1 รูป ปานกลาง 1 รูป และเรียนอ่อน 1 รูป รวมจำนวน 3 รูป เพื่อตรวจสอบหาข้อที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวกับเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ รูปเล่มและความเหมาะสม สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ ตัวหนังสือเล็กเกินไป ภาพประกอบเยอะเกินไป แบบฝึกทักษะใช้งานมีที่เดิมค่าน้อยไป การทดลอง 1:10 หลังจากปรับปรุงแก้ไขหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แล้ว เลือกนักเรียนเก่ง 3 รูป ปานกลาง 4 รูป และเรียนอ่อน 3 รูป รวมจำนวน 10 รูป โดยทำการทดลองเหมือนกับครั้งที่ 1 จากนั้นนำการทดลอง 1:100 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองปลิงวิทยา จำนวน 30 รูป ในปีการศึกษา ในปี 2565 แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ E1/E2 81.60/81.11 เมื่อทดลองเรียบร้อยแล้วนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้จริงกับกลุ่มประชากร คือ นักเรียน 30 รูปโรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และงานวิจัย ผู้วิจัยจึงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 ข้อ ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวกับแนวทางการวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิธีการสร้างแบบทดสอบ กำหนดจุดประสงค์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมาตรฐานและตัวชี้วัดแล้ว สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อจากนั้นนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบและจุดประสงค์ ความเหมาะสมของภาษามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ได้จำนวน 36 ข้อนำไปปรับปรุง 4 ข้อเมื่อนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่แก้ไขปรับปรุงตามที่

ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองปลิงวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน ข้อถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ใช้ได้จำนวน 37 ข้อ ตัดทิ้ง 3 ข้อ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีค่าเท่ากับ 0.95 จากนั้นคัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านเกณฑ์ และคัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 30 ข้อ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีค่าเท่ากับ 0.93 จากนั้นนำไปใช้ในการศึกษาทดลองกับกลุ่มประชากรต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการวัดความพึงพอใจ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดหนองปลิงวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 รูป โดยพิจารณาแต่ละรายการพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.27) จากนั้นมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าเท่ากับ 0.64 จากนั้นนำไปใช้กับประชากรต่อไป

การรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองปลิงวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป เพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาทดลองกับกลุ่มประชากรคือ นักเรียนวัดไทรเหนือวิทยา จำนวน 30 รูป โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (Pre-test) ก่อนที่จะใช้หนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 และ เก็บรวบรวมคะแนนไว้

2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เช่น 1) วิธีสอนตามรูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) 2) วิธีสอนตามรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ประกอบแบบฝึกทักษะ 3) วิธีสอนตามรูปแบบ แบ่งกลุ่มระดมพลังสมอง เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เก็บบันทึกข้อมูลสังเกตพฤติกรรมและการทำแบบฝึกทักษะรายบุคคลจากการทำงานกลุ่ม

3. หลังจากดำเนินจัดการเรียนการสอนครบ 7 เล่ม 7 แผนการสอนแล้ว จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการทดสอบค่าที่ t-test Dependent Samples

3. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) 85.09/(E2) 81.56 ซึ่งเป็นไปเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

คะแนน	จำนวน คน	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่า ประสิทธิภาพ ร้อยละ(P)
คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนที่ได้ระหว่าง เรียนจากการทำแบบฝึกทักษะ (E1)	30	150	127.63	1.89	85.09
คะแนนเฉลี่ยจากทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์หลังใช้ (E2)	30	30	24.47	4.11	81.56

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

การทดสอบ	คะแนน เฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	11.57	3.75	22.79 *	0.0000
หลังเรียน	24.37	3.11		

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ เหมาะสม
1	รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.67	0.66	มากที่สุด
2	การออกแบบเนื้อหาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน น่าสนใจ เหมาะสมการเรียนรู้	4.53	0.63	มากที่สุด
3	สี และขนาดตัวอักษรของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสม	4.57	0.63	มากที่สุด
4	ภาพกราฟฟิกประกอบเนื้อหาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน เหมาะสม	4.50	0.63	มากที่สุด
5	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน	4.60	0.56	มากที่สุด
6	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.50	0.68	มากที่สุด
7	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนมีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ	4.50	0.68	มากที่สุด
8	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.83	0.38	มากที่สุด
9	เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียนมีความเหมาะสม	4.47	0.63	มาก
10	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน	4.53	0.68	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.57	0.40	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 85.09/81.56 ซึ่งเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานของ E1/E2 คือ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ทั้งนี้เพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยมีความมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบันโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบประกอบกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากภายในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นประกอบด้วยรูปภาพ วิดีโอประกอบ และมีแบบทดสอบท้ายบทเรียนเพื่อให้นักเรียนสนใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของพระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก (นวลรักษา) (2561) พบว่า การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) 81.56/(E2)86.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ปกติ

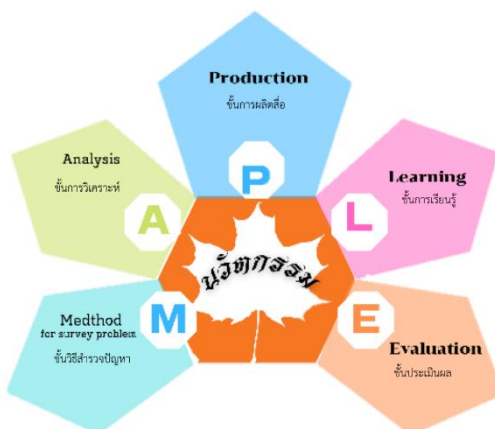
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นประกอบด้วยรูปภาพ วิดีโอประกอบ และมีแบบทดสอบท้ายบทเรียนจึงทำให้นักเรียนสนใจ กระตุ้นการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดีประกอบกับใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของจามจุรี มณีแนม (2565) พบว่า การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เรื่อง บุคคลสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักเรียน และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบอีกทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นั้นประกอบด้วยรูปภาพ วิดีโอประกอบ ทำให้นักเรียนมีความสนใจ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนางนุช สลับศรี (2562) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการ์ตูนเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.11

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไทรเหนือวิทยา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานวิจัยและพัฒนาสื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียน คือ M-A-P-L-E Maple

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

M-Method for Survey Problem: ขั้นวิธีการสำรวจปัญหา คือ การศึกษาสภาพของปัญหา สาเหตุ โดยใช้การวิธีสังเกตหรือการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเป็นหนึ่งในกระบวนการที่ผู้วิจัยได้นำมา

ปรับใช้ โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาพระพุทธศาสนา จึงได้รับทราบปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา จึงทำให้เข้าใจปัญหาและนำสู่การกระบวนการวิเคราะห์ต่อไป

A-Analysis: ขั้นการวิเคราะห์ คือ การนำปัญหาที่ทราบจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในแก้ปัญหา วางแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และงานวิจัยต่าง ๆ ในด้านผลิตสื่อ นวัตกรรมการศึกษา โดยผู้วิจัยจึงได้ใช้นวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการสอนกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้

P-Production: ขั้นการผลิตสื่อ คือ การผลิตสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ได้จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้น 2 จำนวน 7 เล่มใช้ทำการสอน เล่มละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 7 ชั่วโมงภายในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบไปด้วย 1) หน้าปก 2) คำนำ 3) สารบัญ 4) สารของหนังสือ 5) รูปภาพประกอบ 6) วิดีโอประกอบ 7) แบบทดสอบท้ายบทเรียน 8) อ้างอิง 9) ปกหลัง เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

L-Learning: ขั้นการเรียนรู้ คือ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยสื่อ นวัตกรรมการศึกษา และเน้นกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เช่น 1) วิธีสอนตามรูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) 2) วิธีสอนตามรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ประกอบแบบฝึกทักษะ 3) วิธีสอนตามรูปแบบ แบ่งกลุ่มระดมพลังสมอง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

E- Evaluation: ขั้นประเมินผล คือ การวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้มีการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนและการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เก็บบันทึกข้อมูลสังเกตพฤติกรรมและการทำแบบฝึกทักษะรายบุคคล จากการทำงานกลุ่มทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ เกิดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน ผลของประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่

กำหนด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้คณะครูผู้สอนจัดการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

2. จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียน ควรกำหนดนโยบายให้คณะครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีแทนการเปิดหนังสือสอนอย่างเดียว

3. ควรมีนโยบายให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ ในการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ทั้งด้านสื่อ นวัตกรรมที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีแทนการเปิดหนังสือสอนอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการในการจัดการศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่ศึกษาด้วยตนเองหรือศึกษาเป็นกลุ่มได้ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง วิดีทัศน์ ทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายและสามารถนำกลับมาอ่านทบทวนได้อีกครั้ง ทำให้การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์พบว่า หลังการเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นก่อนเรียนและความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมากที่สุดถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จามจุรี มณีแนม. (2565). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เรื่อง บุคคลสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. เข้าถึงได้จาก <https://clmramis.files.wordpress.com/2018/06/e0b888e0b8b2e0b8a1e0b888e0b8b8e0b8a3e0b8b5-e0b8a1e0b893e0b8b5e0b981e0b899e0b8a1.pdf>

นงนุช สลับศรี. (2562). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการตูนเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนคำรังธรรม. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระพรหมพิริยะ ถาวโร (มัลย์รักษ์). บทความครูมืออาชีพกับการศึกษาไทยยุคสังคม New normal. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 หัวข้อเรื่อง “พุทธศาสนาและปรัชญา : แนวคิด มุมมอง สังคมยุคหลังโควิด 19”. (น. 139). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก (นวลรักษา). (2561). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมงคล อำเภอลำลูกกา กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัตนารณ์ มামীโย และกรวิภา สรรพกิจจานง. (2564). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ชุดหนูบัวเบิกบานธรรม กับการสอนแบบปกติ. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 5(2), 343-354.

Pixel Krungkaow: Mechanism for Social Empowerment to Develop a Happy Multicultural City

Khantong Wattanapradith¹

Received: January 31, 2023

Revised: August 21, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study lessons learned from the model city of happiness in multicultural areas in Mae Hong Son and Trang provinces; 2) to develop strengthening the power of public sector networks to drive a multicultural city of happiness in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province ;and 3) to present a mechanism for strengthening the power of public sector networks to drive a multicultural city of happiness in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. This was a participatory action research. The study area for lessons learned was Mae Hong Son Province and Trang Province. The key informants were 20 representatives of government agencies, the private sector, community leaders, and citizens. The key informants participating in the action research project were a group of 20 volunteer citizen leaders and networks in 10 sub-districts of Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research tools used included focus groups, organizing workshop activities, lessons learned using AAR techniques, and implementing participatory project activities. Data were analyzed using content analysis. The results of the research found that 1) the components of a happy

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: khantong.wat@mcu.ac.th

multicultural city consisted of 1.1) social capital and cultural capital, 1.2) community leaders and religious leaders, 1.3) participation of people in the community, and 1.4) being a city of happiness; 2) development and empowerment of public sector networks to drive a multicultural city of happiness in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province included 4 phases: 2.1) analysis of the context of happiness perception in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 2.2) operations to develop and strengthen volunteer leaders to create participatory networks, 2.3) practice driving the plan towards implementation of creative activities by strengthening the network, 2.4) review work and plan to join the network to expand areas of happiness, and 3) mechanisms for strengthening the power of the public sector network to driving the multicultural city of happiness in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province consisted of 5 important principles: 3.1) the power of joining together as a group of volunteer leaders, 3.2) the power of learning together for change, 3.3) the power of joining together to create happiness in the community, 3.4) the power of participating in communication and monitoring to expand the network, and 3.5) the power of friends based on the idea of using research for community development. Research knowledge was "PAR SUK" model: building on the power of volunteer leaders to create participation in a multicultural city of happiness."

Keywords: Strengthening Mechanisms, Social Empowerment, Happy Multicultural City, Participation

Pixel Krungkaow: กลไกการเสริมสร้างพลังอำนาจทางสังคมเพื่อพัฒนาเมืองพุทธ วัฒนธรรมแห่งความสุข

ชนทอง วัฒนะประดิษฐ์¹

Received: January 31, 2023

Revised: August 21, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถอดบทเรียนวิถีเมืองแห่งความสุขต้นแบบพื้นที่ที่มีความเป็นพุทธวัฒนธรรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตรัง 2) พัฒนาการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) นำเสนอกลไกการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พื้นที่ศึกษาถอดบทเรียน ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตรัง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ประชาชน จำนวน 20 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าร่วมโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ กลุ่มแกนนำพลเมืองอาสา 20 คน และเครือข่ายในพื้นที่ 10 ตำบล ของอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ การถอดบทเรียนด้วยเทคนิค AAR การดำเนินกิจกรรมโครงการแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุข ประกอบด้วย 1.1) ทูทางสังคมและทูทางวัฒนธรรม 1.2) ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา 1.3) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และ 1.4) การเป็นเมืองแห่งความสุข 2) การพัฒนาการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 4 ระยะ ได้แก่ 2.1) วิเคราะห์บริบทการรับรู้ความสุขในจังหวัด

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: khantong.wat@mcu.ac.th

พระนครศรีอยุธยา 2.2) ปฏิบัติการพัฒนาเสริมสร้างพลังผู้นำอาสาสร้างเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม 2.3) ปฏิบัติขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยการเสริมสร้างพลังเครือข่าย 2.4) ทบทวนการทำงานและวางแผนรวมพลังเครือข่ายขยายพื้นที่แห่งความสุข และ 3) กลไกการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 หลักการสำคัญ คือ 3.1) พลังแห่งการร่วมกลุ่มผู้นำอาสา 3.2) พลังแห่งการร่วมเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง 3.3) พลังแห่งการร่วมปฏิบัติการสร้างสุขในชุมชน 3.4) พลังแห่งการร่วมสื่อสารติดตามขยายเครือข่าย และ 3.5) พลังแห่งกลยุธยมิติระบบฐานคิดการใช้วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน องค์ความรู้วิจัย ได้ โมเดล “PAR SUK : สานพลังผู้นำอาสา สร้างการมีส่วนร่วมเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข”

คำสำคัญ: กลไกการเสริมสร้าง, พลังอำนาจทางสังคม, เมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข, มีส่วนร่วม

บทนำ

จากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (Covid-19) สภาพปัญหาสังคมไทยที่ถูกกรุมเร้าและทำลายจากสถานการณ์ยากลำบากหลายด้าน ซึ่งส่งผลกระทบและเป็นวิกฤตเศรษฐกิจทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ตลอดถึงปัญหาโครงสร้างทางสังคมและการเมืองที่ยังไม่มีเสถียรภาพทำให้อันดับความสุขของคนในประเทศไทยนับถอยลำดับลงทุกปี ในขณะที่ภาครัฐพยายามที่จะใช้ GDP เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นอัตราการเติบโตที่ไม่สามารถสะท้อนความสุขของคนในประเทศที่แท้จริง การเปลี่ยนกระบวนทัศน์การวัดคุณภาพชีวิตคนในชาติด้วยดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness, ย่อ: GNH) ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและทำให้ประชาชนเป็นสุข World Happiness Report จัดลำดับประเทศไทยปี 2017-2022 อยู่ในอันดับที่ 32, 46, 52, 54, 54 และ 61 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์เคยถูกจัดอันดับความสุขอันดับน้อยกว่าประเทศไทยในปี 2022 และมีแนวโน้มที่มากขึ้น (Chokkerd, P., 2022) เป็นคำถามชวนคิดว่า อันดับความสุขที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์ภาพรวมของคะแนนความสุขเฉลี่ยของคนทั่วโลกจะสูงขึ้น แต่ในทางกลับกันประเทศไทยมีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยความสุขลดลง ซึ่งสัญญาณเหล่านี้น่าจะเป็นตัวสะท้อน

ให้เห็นปรากฏการณ์ทางสังคมในประเทศที่ควรศึกษาและเร่งหาทางแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอยู่ร่วมกันอย่างไรให้มีความสุขท่ามกลางสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม หรือ “สังคมพหุวัฒนธรรม”

หนึ่งในจังหวัดที่สะท้อนถึงความย้อนแย้งของตัวเลขรายได้ประชากรต่อหัวกับอันดับความสุขของคนในจังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นพื้นที่มรดกโลก นอกจากนี้ยังเป็นอยู่ข้าว อยู่น้ำที่สำคัญ เป็นชุมทางการคมนาคมระหว่างภาค และศูนย์กลางเศรษฐกิจสำคัญ ทำให้จังหวัดอยุธยา เป็นจังหวัดอันดับๆ ของประเทศไทยที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า GDP อยู่ในอันดับที่ 5 ของประเทศในปี 2563 (Office of National Economic and Social Development Council, 2021) เมื่อจัดอันดับความสุขของคนในครัวเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ติดแม้ 1 ใน 10 อันดับจังหวัดที่มีความสุข จากผลสำรวจดัชนีความสุขของศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้จัดอันดับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่อันดับที่ 57 ของประเทศ (Academic Network for Community Happiness Observation and Research, 2013) อีกทั้งในการจัดอันดับในมิติของเมืองน่าอยู่ ที่นอกจากมีตัวชี้วัดจาก GPP จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในอันดับต้นๆ แต่ตัวชี้วัดอื่น ได้แก่ จำนวนขยะติดอันดับที่ 20 จำนวนคดีเกี่ยวกับร่างกายอันดับที่ 18 จำนวนคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับที่ 14 และจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตบนท้องถนนอันดับที่ 29 (Sumriddetchkajorn, S., 2022) ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนถึงทิศทางการพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเรื่องของการสร้างเมืองแห่งความสุข ซึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม หรือเมืองพหุวัฒนธรรม

สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิตความคิดและวิถีปฏิบัติของกลุ่มชนในสังคมนั้น ๆ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยการเคารพให้เกียรติ ไม่เบียดเบียน สร้างประโยชน์ต่อกัน เปิดใจกว้างยอมรับเรียนรู้ความแตกต่างและไม่สร้างความแตกแยก (Phramaha Mongkhokan Thitadhammo, et. al., 2019) ซึ่งประเทศไทยนอกจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว ยังมีพื้นที่หลายจังหวัดที่มีลักษณะความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม และยังได้รับการจัดอันดับเป็นเมืองแห่งความสุข ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่มีคะแนนความสุขสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งทั้งสองจังหวัด นอกจากมีบริบทความเป็นเมืองพหุวัฒนธรรมแล้วยังเป็นจังหวัดท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับสภาพบริบทของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยจึงเลือกเป็น

พื้นที่ศึกษาเพื่อถอดบทเรียนเมืองพุทธวัฒนธรรมต้นแบบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศทช.) ได้กำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงการพัฒนายั่งยืน ด้านสังคม คือ การพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรมการสร้างภาพรวมและการมีส่วนร่วม ในขณะที่ด้านความสุข ตัวชี้วัดที่นอกจากพื้นฐานส่วนบุคคลแล้ว ยังกล่าวถึงความสุขที่เกิดจากทุนทางสังคมหรือสภาพแวดล้อมชุมชน และวัฒนธรรม (Social Situation Analysis Center, 2022) กล่าวได้ว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุข มีผลการศึกษา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน/หมู่บ้าน การบริจาคทรัพย์ การช่วยเหลือผู้อื่น ครอบครัวยังมีเวลาให้แกกัน มีโอกาสมีความสุขมากกว่าผู้ไม่ได้เข้าร่วมเลย นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่คิดว่าการนำหลักคำสอนทางศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และการเคร่งครัดปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา การปฏิบัติสมาธิ (Tantiphiwatthanasakul, P. & Seeklapinan, A., 2011) สรุปได้ว่า การส่งเสริมความสุขแม้จะเป็นในระดับบุคคล แต่แท้จริงแล้วเป็นความเชื่อมโยงกลไกทางสังคม และผูกโยงกับความเชื่อวัฒนธรรม ศาสนา ที่ไม่ได้จำกัดว่าเป็นศาสนาใด

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาที่น่าสนใจการพัฒนาเมืองแห่งความสุขต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยเริ่มจากการพัฒนาคน มีผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลง และมีแนวปฏิบัติ ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับและชัดเจน โดยอาศัยระบบและกลไกในการขับเคลื่อนที่ชัดเจน (Dasri, C. et al., 2020) โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้สำนักพลเมืองของชุมชนด้วยกระบวนการใช้ชุมชนเป็นห้องปฏิบัติการทางสังคม ซึ่งต้องอาศัยทุนทางสังคมดั้งเดิมของชุมชน การมีส่วนร่วมของพลัง บ้าน-วัด-ราชการ/โรงเรียน (Phrakhrusoontornwatcharakan & Phrakhruwiroonwatcharadham, 2020)

งานวิจัยนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะนำจุดแข็งอันได้แก่ ความเป็นสังคมพุทธวัฒนธรรม การรวมกลุ่มของประชาชนจิตอาสาที่หลากหลายมาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมรับผล ซึ่งนับว่าเป็นกลไกการเสริมสร้างพลังอำนาจทางสังคมที่จะสามารถพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุข โดยอาศัยการลงมือปฏิบัติของกลุ่มทางสังคมร่วมกับทีมนักวิจัยในฐานะกัลยาณมิตรและนำอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้นำองค์ความรู้ด้านจิตและปัญญา มาช่วยพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่ง

ความสุข และเป็นเมืองต้นแบบคุณธรรม ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 โดยมีเป้าหมายพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งเรียนรู้ น่าเที่ยว น่าอยู่ น่าลงทุน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ภาครัฐกิจการค้าและการบริการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างสังคมคุณธรรมสู่สังคมสันติสุข โดยแผนงานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยศึกษาพื้นที่นำร่อง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ของภาพกรุงเก่าพระนครศรีอยุธยา หรือ Pixel Krugkoaw โดยอาศัยกระบวนการวิจัยที่มุ่งจะเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมโดยใช้กลไกทางสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งของคนอยุธยา เพื่อให้เครือข่ายภาคประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลในการสร้างพื้นที่เมืองสังคมพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข ซึ่งจะทำให้อำนาจของประชาชนมีความเข้มแข็งด้วยพลังแห่งความสามัคคี และเสริมสร้างให้ภาคประชาชนมีจิตสาธารณะ และภูมิใจรักท้องถิ่น สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประเด็นที่ 2 การพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ เพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถอดบทเรียนวิถีเมืองแห่งความสุขต้นแบบพื้นที่ที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตรัง
2. เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อนำเสนอกลไกการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิจัยเชิงเอกสารโดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ความสุขและเมืองแห่งความสุขกับความเข้มแข็งของชุมชน 2) สังคมพหุวัฒนธรรม 3) การมีส่วนร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4) การเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน 5) ผู้นำกับการพัฒนาชุมชนสันติสุข 6) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตามหลัก

ไตรสิกขา 7) การสร้างเครือข่ายจิตอาสากับทุนทางสังคม(8) สภาพบริบทและประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาถอดบทเรียนเมืองพหุวัฒนธรรมต้นแบบ โดยคัดเลือกจังหวัดที่ได้รับจัดอันดับเมืองแห่งความสุขในระดับมากและเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตรัง เกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชนต้นแบบโดยเกณฑ์คัดเลือกแบบเจาะจง 1) เป็นชุมชนต้นแบบของจังหวัดที่ได้รับรางวัลชุมชนคุณธรรม ชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนพอเพียง หรือชุมชนนวัตกรรม จากองค์กรภาครัฐ 2) มีบริบทของชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังคมและทุนท้องถิ่น เพื่อให้ครอบคลุมบริบทที่หลากหลายในการวิเคราะห์ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงกำหนดพื้นที่ในระดับชุมชนแบบพหุกรณีศึกษา โดยมีชุมชนต้นแบบที่นำมาศึกษา 1) ชุมชนบ้านผาป้อง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) ชุมชนบ้านเขาหลัก และ 3) ชุมชนเกาะสุกร จังหวัดตรัง การลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษาที่เป็นเมืองแห่งความสุข ประกอบด้วย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ประชาชน รวมทั้งหมด 20 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งมีโครงสร้าง การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยเพื่อสังคมและงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์

ขั้นตอนที่ 3 การลงพื้นที่วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างพื้นที่เครือข่ายภาคประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสะท้อนผล ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบ ในการขับเคลื่อนจังหวัดอยุธยาเป็นเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข โดยพื้นที่ศึกษา คือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มอาสาสมัครที่เข้าร่วมพัฒนา 1) เป็นแกนนำอาสาในอำเภอพระนครศรีอยุธยา 2) มีแนวคิดและอุดมการณ์ที่จะพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นด้วยความเสียสละ 3) มีใจเปิดกว้างรับพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมีอาสาสมัครที่เข้าร่วม 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในระยการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสำรวจความเห็นเกี่ยวกับความสุข เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การสัมภาษณ์กลุ่มแบบไม่เป็นทางการ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม โดยทีมวิจัย และนักวิจัยชุมชน การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสร้างสรรค์ด้วยเทคนิค Appreciation-Influence-Control (A-I-C) การศึกษาดูงานตำบลต้นแบบ การทำแผนยุทธศาสตร์

กำหนดวิธีทัศน์แบบมีส่วนร่วม การสนทรียสนทนา (Peace Dialogue) การทำแผนที่ความคิด (Mind Map) การสะท้อนกิจกรรมด้วยเทคนิค AAR (After Action Review) เป็นต้น การสังเกตการณ์เพื่อวัดผลการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยเพื่อสังคมและงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ วิเคราะห์วิพากย์ความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือและร่างชุดแผนปฏิบัติการชุมชน กับความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การวิจัย

การรับรองจริยธรรมงานวิจัยเพื่อการทดลองในมนุษย์ งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หมายเลข ว.147/2565 ในขั้นตอนนี้ แบ่งการดำเนินการเป็น 1) ระยะเวลาเตรียมการก่อนปฏิบัติการวิจัย 2) การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามวงจร Plan-Action-Observation-Reflection (PAOR) ตามกรอบร่างแผนงานกิจกรรม 6 วงรอบ 3) การสรุปผลการวิจัย โดยทำการสรุปถอดบทเรียนเพื่อทบทวนการถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนเครือข่ายแกนนำอาสาพัฒนามืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขด้วยเทคนิค สะท้อนคิด After Action Review (AAR)

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัยแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยาย ใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตหรือสัมภาษณ์และ ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน

สรุปผลการวิจัย

1. การถอดบทเรียนแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งความสุขต้นแบบ พบว่า เมืองแห่งความสุขของจังหวัดต้นแบบ คือ แม่ฮ่องสอน และตรัง มี 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ คือ ความสุขที่สามารถพึ่งพิงตนเองได้ บนวิถีการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง สภาพแวดล้อมชุมชนน่าอยู่ ด้านสังคม คือ ความสุขที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพให้เกียรติ แบ่งปันและเอาใจใส่กันและกัน ตามบทบาทหน้าที่ ด้านจิตภาพ เป็นความสุขภายใน คือ สุขภาพจิตดี มีจิตอาสา เสียสละส่วนตนและไม่เห็นแก่ตัว ด้านปัญญาภาพ เป็นการแสดงถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพที่ชุมชนหรือท้องถิ่นมีและนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้ในการต่อยอดและพัฒนาสร้างรายได้และความเจริญบนวิถีพอเพียงและการพึ่งพิงตนเอง องค์ประกอบที่ทำให้เกิดเมืองพหุวัฒนธรรมแห่ง

ความสุข มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม เป็นความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะของความเชื่อถือไว้วางใจกัน การยอมรับในการทำงานร่วมกัน องค์ประกอบที่ 2 ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำต้นแบบ มีความเป็นจิตอาสา เสียสละ ดำเนินชีวิตบนวิถีพอเพียง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สุภาพอ่อนน้อม รั้งฟังผู้อื่น และมีจิตอาสา เป็นต้น องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล องค์ประกอบที่ 4 การเป็นเมืองแห่งความสุข ประกอบด้วย ความสุข 4 ด้าน คือ กายภาพ เป็นการสร้างความสุขทางด้านร่างกาย สังคมภาพ เป็นการสร้างสังคมที่มีความสุขร่วมกัน จิตภาพ เป็นการเข้าถึงความสุขภายใน ปัญญาภาพ เป็นการใช้ความสุขทำสิ่งที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์

2. การพัฒนาการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า กระบวนการพัฒนามี 4 ระยะ กับ 16 กิจกรรม กล่าวคือ ระยะที่ 1 เตรียมคน เตรียมข้อมูล วิเคราะห์บริบทการรับรู้ความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการสื่อสารสร้างความเข้าใจและค้นหาปัจจัยท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการ สำรวจข้อมูลบริบทเกี่ยวกับความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะที่ 2 ปฏิบัติการพัฒนาเสริมสร้างพลังผู้นำอาสาสร้างเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ในระยะนี้มีบันไดก้าวอย่างที่ 1-4 ขั้น เพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มแกนนำอาสาที่เข้าร่วมมีเป้าหมายและสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ระยะที่ 3 ปฏิบัติขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์เมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขด้วยการเสริมสร้างพลังเครือข่าย ด้วยบันไดก้าวอย่างที่ 5-13 เป็นขั้นตอนการพัฒนาเสริมสร้างพลังอำนาจเครือข่ายในการให้ความไว้วางใจในการทำงาน การยอมรับข้อผิดพลาด และการให้เกียรติเคารพการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน 1) ปฏิบัติการเปิดพื้นที่สร้างสุขแบบมีส่วนร่วม ระยะที่ 4 เหลียวหลังแลหน้า ทบทวนการทำงานและวางแผนรวมพลังเครือข่ายขยายพื้นที่แห่งความสุข ด้วยบันไดก้าวอย่างที่ 14-16 การเสริมพลังอำนาจเครือข่ายพลเมืองอาสาหรือโยธยาในการติดตามทบทวนข้อมูลกิจกรรมที่ผ่านมา การชื่นชมตนเองและชื่นชมผู้อื่น การวางใจให้กันยอมรับข้อผิดพลาดและให้เกียรติการตัดสินใจของกันและกัน

ผลการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้เกิดเครือข่ายของแกนนำอาสาใน 10 ตำบล ได้แก่ ตำบลคลองสวนพูล ตำบลเกาะเรียน ตำบลไผ่ลิง ตำบลหันตรา ตำบลบ้านใหม่ ตำบลหัวรอ ตำบลบ้านป้อม 8)

ตำบลหอรด้นไชย ตำบลสำเภาล่ม ตำบลปากกระดาน ทำงานร่วมกันภายใต้การรวมกลุ่มเครือข่าย เรียกว่า “กลุ่มพลเมืองอาสาศรีอยุธยา” ที่เข้มแข็งภายใต้วิสัยทัศน์ “รวมพลังเครือข่ายจิตอาสา พัฒนาอยุธยา เมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข” ขับเคลื่อนงานด้วยพันธกิจ 3 ประการ คือ 1) จัดทำแผนโครงสร้างหน้าที่ของกลุ่มให้เข้มแข็ง 2) จัดทำแผนสร้างความเข้าใจพลังเครือข่ายจิตอาสา พัฒนาอยุธยาอย่างมีส่วนร่วม 3) จัดทำแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนสะอาด มั่นคง เกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ สามารถขยายเครือข่ายและกลุ่มแกนนำจิตอาสา สู่การทำงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา เครือข่ายสหกรณ์แม่ทัพ ชุมชน ส่งเสริมวัฒนธรรมกรุงเก่า โรงเรียนสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา สมาชิกชุมชน พัฒนาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ปลุกจิตสำนึกชุมชนในการรักษาท้องถิ่นด้วยการดูแลจัดการขยะในชุมชน การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกองทุนและสวัสดิการ โดยกิจกรรมต่าง ๆ แกนนำจิตอาสาได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การเสียสละแบ่งปัน มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มพลเมืองอาสา ขยายพื้นที่สร้างสุขในชุมชน 11 หมู่บ้าน และมีจิตอาสาสร้างสุขจำนวนกว่า 600 คน มารวมพลังตระหนักถึงความรักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนที่สามารถนำไปต่อยอดเชื่อมเครือข่ายการท่องเที่ยว ได้ 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลหันตรา ตำบลบ้านใหม่ ตำบลสำเภาล่ม ตำบลเกาะเรียน และตำบลบ้านป้อม วัฒนธรรมในท้องถิ่น เสี่ยงสะท้อนจากกลุ่มแกนนำอาสาที่เข้าร่วมโครงการวิจัยว่า

“โครงการนี้ทำให้ได้แสดง และเปิดสำนักดาบขึ้นมา อยากอนุรักษ์ไว้ ภูมิใจอยู่ให้อยู่คู่แผ่นดินไทย แม้ตนจะไม่ร่ำรวย” “ทำไปเราภูมิใจ ทำทะเล ล้มลุกคลุกคลาน พอทำสำเร็จท่องเที่ยว” เห็นได้ชัดคือ ได้เพื่อน ได้เครือข่าย กิจกรรมท่องเที่ยวเกาะเรียน ทำให้ได้กลุ่มส่งเสริมมาช่วย ได้กลุ่มท่องเที่ยวมาช่วยประชาสัมพันธ์ผ่านเพจ ได้ขายสินค้าชุมชน ซึ่งได้ปีติมานานแล้ว กลุ่มมาเปิดหมู่บ้านครั้งแรกหลังจากน้ำท่วม” รู้สึกประทับใจ หันตราจุมาตั้งแต่ปี 58 แต่ไปไม่ได้ แต่โครงการนี้ทำให้หันตราเป็นที่รู้จักหลาย ๆ ตำบล

ภาพที่ 1 ชุดปฏิบัติการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนตามวงจร PAOR

ภาพที่ 2 กิจกรรมขับเคลื่อนเมืองพุทธวัฒนธรรมแห่งความสุขโดยพลเมืองอาสาศรีอยุธยา

3. กลไกการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลที่เกิดขึ้นในการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนพบว่า ความสุขที่เกิดขึ้นโดยเริ่มจากมิติของความสุขด้านจิตภาพ คือ การทำงานด้วยความเสียสละจิตอาสา ของผู้นำอาสาที่เป็นเครือข่ายส่งพลังให้กันและกันเพราะต่างไม่เห็นแก่ตัว ยินดีช่วยเหลือร่วมงานกันอย่างเต็มที่ ชื่นชมความสำเร็จของกันและกัน ส่งผลให้ขยายพื้นที่สร้างสุขด้วยจิตอาสา เช่น กิจกรรมขยะสร้างสุข มีจิตอาสาเพิ่มในพื้นที่ที่มาทำงานเป็นกลุ่มเครือข่ายอาสา กิจกรรมการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกองทุน คณะกรรมการมีเป้าหมายที่เป็นกองทุนแห่งความสุขร่วมกัน ทำให้การออกไปพบปะสมาชิก เก็บข้อมูลในพื้นที่ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการพัฒนากองทุนต่อไป สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน การปลูกพลังชุมชนให้ลูกมาทำงานร่วมกันในการจัดท่องเที่ยวชุมชนทำให้ชุมชนเกิดรายได้ คนในท้องถิ่นมีความสุขเมื่อมีคนมาเที่ยวชุมชน เป็นการสร้างพลังรักและอยากสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งต่อถึงลูกหลานในอนาคต การประเมินผลการขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข

กลไกสำคัญในการเสริมพลังเครือข่ายภาคประชาชนให้เข้มแข็งเพื่อร่วมขับเคลื่อนความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมของคนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 หลักการที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การร่วมกลุ่มผู้นำอาสา 2) การร่วมเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง 3) การร่วมปฏิบัติการสร้างสุขในชุมชน 4) การร่วมสื่อสารติดตามขยายเครือข่าย 5) การมีกัลยาณมิตรบนฐานคิดการใช้วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน ผู้นำที่ทำงานโดยความเป็นจิตอาสาเมื่อลงไปแต่ละพื้นที่มีจำนวนน้อย การร่วมมือเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจึงทำได้ยาก ดังนั้น การรวมตัวของกลุ่มผู้นำจิตอาสาจึงเป็นการเสริมพลังให้ผู้นำได้มีพลังเสริมนอกพื้นที่ หลักการนี้มีหัวใจสำคัญเชื่อมด้วยกัน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน และรากฐานการใช้งานวิจัยเพื่อชุมชนที่มีชุมชนมาร่วมเป็นนักวิจัยและพี่เลี้ยงที่เป็นนักวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขถอดบทเรียนจากเมืองพหุวัฒนธรรมต้นแบบ พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ ทูทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และมีองค์ประกอบของความสุขครบทั้ง 4 ด้าน ทั้ง 4 องค์ประกอบต่างก็เป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่เมืองแห่งความสุข เพราะการตระหนักเห็นคุณค่าและ

ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง จะทำให้เกิดความคิดที่จะหวงแหน อนุรักษ์ไว้ เป็นมรดกตกทอดให้กับคนรุ่นหลัง เป็นพลังของท้องถิ่นอย่างแท้จริง และผู้นำมีความสำคัญในฐานะ ต้นแบบของความเสียสละ การดำเนินชีวิตบนวิถีพอเพียงและมีสันติสุขภายใน และการมีส่วนร่วม ของชุมชนต้องคำนึงถึงทุกฝ่าย ไม่แบ่งแยกพวกเขา พวกเขา และท้ายสุด คือ การมีจุดหมายร่วมกันที่ มองเห็นความสุขที่สร้างได้ด้วยตนเองและพลังของชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ Wattanapradith, K. et.al., (2021) ซึ่งได้ถอดบทเรียนการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมไว้รอยต่อทาง ศาสนาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มี 4 องค์ประกอบพื้นฐานที่ทำให้การอยู่ร่วมกันของชุมชน ที่มีความแตกต่างทางศาสนา วัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข กล่าวคือ 1) ความรู้สึก ไม่แบ่งแยก เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไร้รอยต่อทางศาสนา 2) ผู้นำทั้งแบบทางการและไม่ทางการ มี วิสัยทัศน์ มีคุณธรรม เป็นต้นแบบที่ดีให้กับชุมชน 3) ชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันอยู่บนพื้นฐานของ หลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและความเป็นจิตอาสาของคนในชุมชน 4) ยึดหลักสันติวิธีในการ แก้ไขความขัดแย้งในชุมชน เป็นชุมชนที่มีความรักสามัคคี ให้ความเสมอภาค เคารพในสิทธิ ให้ เกียรติ และปฏิบัติตามกฎกติกาของชุมชน ทั้งนี้เมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขต้นแบบทั้งจังหวัด แม่ฮ่องสอน และตรัง แม้จะมีบริบทในเชิงกายภาพที่แตกต่าง กล่าวคือ แม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ที่มี ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นเมืองที่มีความสงบไม่พลุกพล่านด้วยผู้คน และส่วนใหญ่ยังนับถือพระพุทธศาสนา แตกต่างจากจังหวัดตรัง ที่มีความแตกต่างด้านศาสนา บาง พื้นที่มีผู้นับถืออิสลามมากกว่าพุทธ แต่ทั้งสองจังหวัด มีปัจจัยที่ทำให้เป็นเมืองแห่งความสุข คือ ทุน มนุษย์ ซึ่งคือผู้นำที่เสียสละ มีอุดมการณ์และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม ทุนทางวัฒนธรรม เกี่ยวกับ ความเชื่อประเพณีที่ยึดถือร่วมกันหล่อหลอมจนเป็นลักษณะของคนในพื้นที่ มีทุนธรรมชาติที่สามารถ นำมาหาเลี้ยงหาชีพได้อย่างพอเพียง และทุนทางสังคม คือ การมีส่วนร่วมและความเป็นจิตอาสา ทำ ให้พลังภาคเครือข่ายของสังคมสามารถร่วมมือกันด้วยความรักสามัคคี

2. การพัฒนาการเสริมสร้างพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรม แห่งความสุขในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มี 4 ระยะ 16 กิจกรรม ผลที่เกิดขึ้นนอกจากทำให้ แกนนำอาสารับรู้ถึงความเป็นเจ้าของความคิดและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นเกิดความภาคภูมิใจในการ ทำงานจิตอาสาที่มีเครือข่ายให้กำลังใจและแลกเปลี่ยนความคิดและแบ่งปันทรัพยากรที่มีร่วมกัน เป็นพลังความสุขที่มีพลังจากภายใน สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของ Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980) ซึ่งได้เสนอ “ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น

ที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขั้นที่ 1 คือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขั้นที่ 3 คือการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และขั้นที่ 4 คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้ขั้นตอนที่ค้นพบเพิ่มเติมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนนั้น คือ ขั้นการศึกษาปัญหาก่อนการตัดสินใจและการวางแผน ทั้งนี้ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Yamnill, S. (2019) พบว่า การตอบสนองความต้องการของชุมชนให้มีความยั่งยืนได้ จะต้องเริ่มที่รากฐานของชุมชน คือ การพัฒนาศักยภาพ “คน” การศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน ต้องกลับสู่รากฐานเดิมคือ ต้องให้ชุมชนเป็นแกนกลางในการค้นหาความต้องการของชุมชน และการจัดกิจกรรมในสิ่งที่เป็ความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงจะสร้างความพอใจและสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ดีที่สุด ควรมีการทำความเข้าใจกับปัญหาศึกษาสาเหตุของปัญหา และมีการระดมสมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวม

3) กลไกในการเสริมพลังอำนาจเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข พบว่า ประกอบด้วย 5 หลักการที่สำคัญ 1) พลังแห่งการรวมกลุ่มผู้นำอาสา 2) พลังแห่งการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง 3) พลังแห่งการร่วมปฏิบัติการสร้างสุขในชุมชน 4) พลังแห่งการร่วมสื่อสารติดตามขยายเครือข่าย 5) พลังแห่งกลยุธมิตรบนฐานคิดการใช้วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน หลักการนี้มีหัวใจสำคัญเชื่อมต่อกัน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน และรากฐานการใช้งานวิจัยเพื่อชุมชนที่มีชุมชนมาร่วมเป็นนักวิจัยและพี่เลี้ยงที่เป็นนักวิจัย ทั้งนี้ผู้นำที่มีความเป็นจิตอาสา ถือว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาเมืองหรือชุมชนให้เกิดความสุข การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเครือข่ายของผู้นำที่มีจิตอาสาจะยิ่งทำให้เป้าหมายในการทำงานสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเกิดจากการมีจุดหมายร่วมกันของผู้นำและมีความสุขในสิ่งที่ได้ทำ ความสำคัญของการเสริมสร้างพลังอำนาจเครือข่ายภาคประชาชน (กลุ่มผู้นำอาสา) ขับเคลื่อนเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงการสร้างเครือข่ายผู้นำอาสา หรือนัยว่าเครือข่ายภาคประชาชนจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนเมืองแห่งความสุข การใช้แนวคิดเรื่องเครือข่ายกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งมีผลการวิจัยหลายชั้นที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของพลังเครือข่ายภาคประชาชนและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่น มิติด้านระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Vijitpanya, S., et.al., 2017) การสร้างเครือข่ายภาค

ประชาชนการแสวงหาผู้ร่วมเป็นประเด็นที่สำคัญ ทั้งนี้พลังเครือข่ายจิตอาสาที่มีความสอดคล้องกับทุนทางสังคม (Social Capital) โดยมีจุดเริ่มต้นในระดับของปัจเจกบุคคลเป็นอันดับแรก ซึ่งเริ่มจาก “ใจ” ที่ต้องการจะเป็นผู้ให้ รวมถึงศักยภาพในตนเอง ดึงเอาศักยภาพหรือทุนทางสังคมในตัวของแต่ละบุคคลมาก่อให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมได้มากที่สุด กล่าวได้ว่า พลังเครือข่ายภาคประชาชนหากมีความเข้มแข็งจะสามารถเป็นกลไกที่สามารถพัฒนาชุมชนให้มีความสุขได้

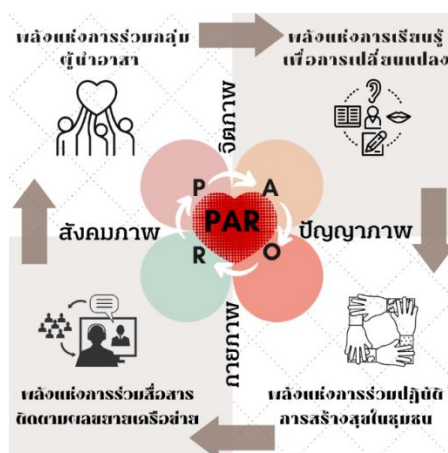
องค์ความรู้ใหม่

สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ โมเดล “PAR SUK : สานพลังผู้นำอาสา สร้างการมีส่วนร่วมเมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุข”

PAR-Participatory หลักการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเสริมพลังอำนาจภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็ง มี 3 หลักการสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ ความเต็มใจและตั้งใจ ความเสมอภาค เสรีภาพและอิสรภาพ การมีส่วนร่วมจะเป็นการเสริมสร้างพลังชุมชนให้มีความสามารถศักยภาพที่มี ทั้งที่เป็นเรื่องของทุนทางทางสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้ให้เกิดประโยชน์และทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินติดตามผล ทั้งนี้ต้องอาศัยการทำงานแบบวงจร PAOR กล่าวคือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การสังเกตการณ์ (Observe) และการสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยการใช้วิจัยเพื่อชุมชนเป็นฐานในการสร้างพลังอำนาจให้ชุมชนโดยอาศัยพลังแห่งกลยุธมิตรบนฐานคิดการใช้วิจัยได้สร้างองค์ความรู้ บทเรียน และภูมิปัญญาปฏิบัติ ส่งสมเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเติบโตและเจริญงอกงามทางศิลปะและวัฒนธรรม บูรณาการอยู่ในวิถีปฏิบัติและวิถีความเป็นชุมชน

SUK คำว่า สุข หมายถึง เมืองพหุวัฒนธรรมแห่งความสุขที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ จิตภาพ ปัญญาภาพ กายภาพ และสังคมภาพ โดยการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาชนที่ได้รับการเสริมพลังอำนาจที่เป็นวงจร 4 ชั้น กล่าวคือ 1) พลังแห่งการร่วมกลุ่มผู้นำอาสา ค้นหาสมาชิกเพื่อเชื่อมประสานรวมผู้นำอาสาที่มีจุดหมายร่วมกันมาเพิ่มพลังอาสาและสร้างการมีส่วนร่วม 2) พลังแห่งการร่วมเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง มี 5 ประการ คือ (1) การประจักษ์พลังบวกความคิดการสร้างการมีส่วนร่วม (2) การพึ่งพิงตนเองด้วยต้นทุนของทุนชุมชน (3) การใช้แผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเป้าหมาย (4) การสร้างการมีส่วนร่วมด้วยเครื่องมือและเทคนิคที่หลากหลาย (5) การ

สร้างความสุขภายในด้วยภาวนาเพื่ออาสา 3) พลังแห่งการร่วมปฏิบัติการสร้างสุขในชุมชนด้วย
เครือข่ายผู้นำอาสา ประกอบด้วย ปฏิบัติการสร้างสุขขับเคลื่อนกลุ่มผู้นำอาสา ปฏิบัติการสร้างสุขใน
ชุมชนแบบมีส่วนร่วม 4) พลังแห่งการร่วมสื่อสารติดตามขยายเครือข่าย ประกอบด้วย การสื่อสาร
ติดตามการขับเคลื่อนงานกลุ่มเครือข่ายผู้นำอาสา การสื่อสารสาธารณะผลงานของกลุ่มผู้นำอาสา
เพื่อเชื่อมขยายเครือข่าย

ภาพที่ 3 โมเดล PAR-SUK

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือกระทรวงมหาดไทย สามารถนำ
ผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่ เพื่อให้พลังภาคประชาชนเกิด
ความเข้มแข็งและช่วยในการสอดส่องดูแลสร้างสันติสุขในชุมชน และควรมีการอบรมบุคลากรให้
เห็นตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายจิตอาสา และกระบวนการที่จะ
เสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างไรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สำหรับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น รวมถึงนักพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานอาสาและ
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถนำกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจทางสังคมไป

ปรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันสร้างพลังการมีส่วนร่วมและเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้เข้มแข็ง

เอกสารอ้างอิง

- Academic Network for Community Happiness Observation and Research. (2013). Ranking results of the province of happiness of Thailand: A case study of people aged 18 years and over in 77 provinces across the country. Retrieved from http://www2.maehongson.go.th/usrupl/dailyevent/march2013/leadm3d28_doc.pdf.
- Chokkerd, P. (2022). *Thailand is less happy Happiness levels are the lowest since the 2014 Coup*. Retrieved from <https://brandinside.asia/world-happiness-report-2022-on-thai-happiness-decreasing/>.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Dasri, C. et al. (2020). Lesson Learnt from Human Capital Development by the Project of "Sa Kaeo Happiness City" in Sa Kaeo Province. *Mahachula Academic Journal*, 7(1), 232-246.
- Office of National Economic and Social Development Council. (2021). *Gross Regional and Provincial Product Chain Volume Measures 2020 Edition*. Retrieved from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=12388&filename=gross_regional.
- Phrakhrusoontornwatcharakan & Phrakhuwiroonwatcharadham. (2020). Happiness Community: Process of the Citizen Consciousness Learning of the Community by Using Community as a Social Lab. *Journal of Yanasangvorn Research Institute*, 11(1), 1-12.

- Phramaha Mongkholkhan Thitadhammo, et.al. (2019). Living together of Peoples in Multicultural Societies of Thailand: A Case Study of Multicultural Society of Muang District, Chiang Mai Province. *Mahacula Academic Journal*, 8(2), 46-59.
- Social Situation Analysis Center. (2022). *Total social index*. Retrieved from <http://www.ssdsc.msociety.go.th/themes/social/images/information.pdf>.
- Sumriddetchkajorn, S. (2022). *Livable Provinces*. Retrieved from <https://public.tableau.com/app/profile/sarun.Sumriddetchkajorn5658/viz/Livable-Province-2560/LivableProvinces>.
- Tantiphiwatthanasakul, P. & Seeklapinan, A. (2011). *Provincial happiness guide Portable Happiness Strategy*. Bangkok : Creative Guru Company Limited.
- Vijitpanya, S., et.al. (2017). Network Promotion in Ecology Culture Management Accading to Buddhism in Phetchabun Province. (Research Report). Mahachulalongkornrajavidyalaya University
- Wattanapradith, K. et.al. (2021). The Model of Multicultural Society with Unconditional Religion Creating. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(3), 436-450.
- Yamnull, S. (2019). Action Research to Promote Learning in Participatory Education Management of Organizations in Community: A case study of Lumpaya Community, Nakhon Pathom. *Journal of Politics and Governance*, 10(1), 74-90.

Multimedia Development on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students at Anusitwittaya 3 School, Mueang Uthai Thani District, Uthai Thani Province

Suphalak Yimpa¹ Alai Chantarapanich² and pharadon Kaewbuddee³

Received: January 04, 2023

Revised: August 15, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the efficiency of multimedia development on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students at Anusitwittaya 3 School according to the criteria 80/80; 2) to compare learning achievement before studying and after studying, having developed multimedia media on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students at Anusitwittaya 3 School; and 3) to study student satisfaction with multimedia on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students at Anusitwittaya 3 School. The sample groups used in this research were 30 Prathomsuksa 5 students, semester 1, academic year 2022, from Anusitwittaya 3 School, which were obtained from simple random sampling. The classroom was used as the random unit. It was an experimental research. The research tools included multimedia on Factors of Production of Goods and Services, 5 sets, a 30-item of pre-study and post-study achievement test, and a questionnaire

¹ Anusitwitthaya School

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: mmaylak28@gmail.com

on student satisfaction towards multimedia on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students at Anusitwittaya 3 School, a rating scale with 10 items. For data analysis, the researcher analyzed the data by finding the efficiency of the multimedia set using percentages, comparing achievement before and after studying with the multimedia set using testing Paired-Sample t-test and finding students' satisfaction towards the use of multimedia on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students using mean and standard deviation. The results of the research found that 1) the results of the development of multimedia on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students found that there was an overall efficiency ($E1/E2$), equal to 84.15/83.93; 2) the results of comparing learning achievement with the multimedia set on Factors of Production of Goods and Services of Prathomsuksa 5 Students found that the learning achievement of students after learning was significantly higher than before learning at the .05 level; and 3) the results of the study of satisfaction with the use of multimedia sets on Factors of Production and services of Prathomsuksa 5 students found that overall student satisfaction was at the highest level.

Keywords: Multimedia Development, Efficiency, Learning Achievement, Satisfaction

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี

ศุภลักษณ์ ยิ้มพะ¹ อาลัย จันทร์พานิชย์² และภารัตร์ แก้วบุตรดี³

Received: January 04, 2023

Revised: August 15, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้รับการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อมัลติมีเดีย เรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ จำนวน 5 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยการหาประสิทธิภาพชุดสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้ ร้อยละ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้การทดสอบ Paired-

¹ โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: mmaylak28@gmail.com

Sample t-test และการหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 84.15/83.93 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาส่งเสริมและปลูกฝังแนวความคิดให้กับพลเมืองและเยาวชนของชาติ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความคิด รวมทั้งความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะทำให้ประชาชนสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งให้ความรู้ในเนื้อหาสาระ 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยเฉพาะสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม เจตคติความเชื่อ ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม

เป็นพลเมืองดีของสังคม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความรู้ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรครูผู้สอน จึงต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการด้านความเป็นพลเมืองตามความเหมาะสมอย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยเลือกจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง ตามความพร้อมของแต่ละสถานที่และให้เกิด ความสำเร็จสูงสุดทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีนั้น เราจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้และความเข้าใจและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในสังคมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องนำวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายมีการเตรียมการสอนเตรียมสื่อการสอน และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพบริบทของโรงเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ได้สังเกตและสอบถามนักเรียนที่เรียนสาระเพิ่มเติมเศรษฐศาสตร์ที่ผ่านมาส่วนมาก ไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควรส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ไม่บรรลุตามเป้าหมาย โดยเฉพาะหน่วยการเรียนรู้บางเรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการนักเรียนไม่สนใจเรียนรู้ รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้จะเน้นให้นักเรียนเรียนจากการฟังคำบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเน้นครูผู้สอนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองนักเรียนต้องเป็นผู้ปฏิบัติตาม จึงทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการฝึกทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์ และขาดความรับผิดชอบในตนเอง ในยุค 4.0 ผู้สอนต้องปรับวิธีการและเทคนิคการสอนโดยนำสื่อมัลติมีเดียใช้ประกอบเพื่อให้บทเรียนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จำการวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อีกปัญหาให้ทันสมัยกับสถานการณ์และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงได้จัดสร้างและพัฒนาสื่อประกอบการสอน เรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในสาระเศรษฐศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา ในมาตรฐานการเรียนรู้ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจ

พอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพเป็นการเพิ่มพูนความรู้และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในระดับคุณภาพดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้รับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบทดลอง One Group Pre-test Post-test Design เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับความพึงพอใจ ในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ที่นำมาใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ตำบลอุทัยใหม่ อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการ ชุดที่ 2 เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชุดที่ 3 เรื่อง ปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดสินค้าและบริการ ชุดที่ 4 เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ชุดที่ 5 เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น จากนั้นนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 30 คน
แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 81.05/87.66

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ
นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้าน
เนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
จำนวน 30 คน ได้หาค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33-0.76 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38-
0.78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการ
เรียนรู้ เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ เป็น
แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert, R., 1967) แบบ 5
ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำไป
ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 จัดพิมพ์
แบบสอบถามความพึงพอใจที่ใช้ศึกษาทดลองกับประชากรการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำ
ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพชุดการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและ
บริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างด้วยชุดการ
พัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้การทดสอบ
Paired-Sample t-test

3. การหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง
ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 84.15/83.93

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3

ชื่อนวัตกรรม	ประสิทธิภาพ		
	$E_1 \bar{X}$	$E_2 \bar{X}$	E_1 / E_2
ชุดที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการ	85.00	81.33	85.00/81.33
ชุดที่ 2 เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	81.33	83.67	81.33/83.67
ชุดที่ 3 เรื่อง ปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดสินค้าและบริการ	84.33	83.67	84.33/83.67
ชุดที่ 4 เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	84.67	86.33	84.67/86.33
ชุดที่ 5 เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	85.42	84.67	85.42/84.67
รวม	84.15	83.93	84.15/83.93

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	ΣX	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig
ก่อนเรียน	30	539	17.97	1.58	34.24	0.0000
หลังเรียน	30	836	27.93			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.0.5

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจฉัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ต่อการใช้ชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจฉัยการผลิตสินค้าและบริการ

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. รูปแบบนวัตกรรม น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.37	0.72	มาก	8
2. ขั้นตอนการใช้งานนวัตกรรม มีความชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ	4.23	0.73	มาก	10
3. สี และขนาดตัวอักษร อ่านง่าย ชัดเจนเหมาะสม	4.33	0.71	มาก	9
4. ภาพกราฟฟิกและวีดิทัศน์ประกอบเนื้อหาเหมาะสม	4.47	0.68	มาก	6
5. กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน	4.53	0.63	มากที่สุด	3
6. นวัตกรรมใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.37	0.67	มาก	7
7. มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ	4.50	0.63	มากที่สุด	4
8. จำนวนนวัตกรรม พอเหมาะกับการเรียนรู้	4.43	0.63	มาก	5
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.53	0.57	มากที่สุด	2
10. นวัตกรรมมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน	4.57	0.57	มากที่สุด	1
รวม	4.43	0.65	มาก	

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยสามารถนำผลมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ที่พัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1) 84.15 (E_2) 83.93 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดทำเนื้อหา ข้อมูลแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อใช้ง่ายและสะดวกสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ เนื่องจากสื่อมัลติมีเดีย มีรูปภาพ วิดีโอ ประกอบ เพื่อให้ นักเรียนสนใจมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดทำเนื้อหา ข้อมูลแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อใช้ง่ายและสะดวกสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ เนื่องจากสื่อมัลติมีเดีย มีรูปภาพ วิดีโอ ประกอบ เพื่อให้นักเรียนสนใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า (2563) ได้สรุปความหมายของสื่อมัลติมีเดียไว้ว่าหมายถึง การใช้สื่อต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกันในการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์นำเสนอในรูปแบบผสมผสาน กระบวนการทำงานของเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวข้อความฐานข้อมูล และวัตถุทัศน์ มีการตอบโต้และปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคนกับคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างเข้าใจง่ายและน่าสนใจ จึงทำให้สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี จึงมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของยุพาพร ประไพย์ (2554) พบว่า การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องท้องถิ่นในจังหวัดของเรา (นครนายก) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องท้องถิ่นในจังหวัดของเรา (นครนายก) มีประสิทธิภาพ 88.25/88.08

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 ทั้งนี้เพราะสื่อมัลติมีเดีย มีรูปภาพ วีดีโอประกอบ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนได้เป็นอย่างดี การจัดการเนื้อหาอย่างเป็นระบบและเป็นสื่อในการค้นคว้าหาความรู้แก่นักเรียนเพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของอนุชิต กลั่นประยูร (2545) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการพัฒนาสื่อการสอนวิชาสังคมศึกษาด้วยโปรแกรม Microsoft Power Point มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจมาก มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยการใช้รูปภาพ วีดีโอประกอบ ทำให้นักเรียนสนใจอยากที่จะเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลแล้วตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากผลของการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความรู้สึกแตกต่างกันอันจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต่างกันด้วย เนื่องมาจากการเรียนรู้ระบอบการที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.43 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุศิษย์วิทยา 3 อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพด้วยหลักการ Easy Innovation Model ดังแผนภาพ Easy Innovation Model

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

Invention สิ่งประดิษฐ์ การผลิตสิ่งนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา จึงได้จัดสร้างนวัตกรรมมัลติมีเดีย เพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียนถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ ที่สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างดี

Initiative การริเริ่ม การผลิตสิ่งนวัตกรรมการเรียนรู้ถือว่าเป็นวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดดีขึ้น และเป็นแบบอย่างที่ดีได้เช่น การนวัตกรรมการมัลติมีเดียจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ จึงสามารถแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถูกจุดและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นได้ในทางที่ดีอย่างมีคุณภาพ

Invaluable สิ่งที่เป็นประโยชน์ นวัตกรรมมัลติมีเดียนี้เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ กระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียน สร้างความเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาได้ดี เนื่องจากสื่อมัลติมีเดียสามารถแทรกภาพ เสียง วิดีโอ ทำให้นักเรียนมีความสนใจก่อให้เกิดความรู้และสามารถนำกลับมาทบทวนได้อีกตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการทำวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ มีผลประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน และความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ดังนั้นโรงเรียนควรกำหนดนโยบายให้คณะครูผลิตสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียนอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สื่อมัลติมีเดียสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรปรับกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์หรือออนไลน์ ตามความเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและห้องเรียน
2. นวัตกรรมสื่อมัลติมีเดียถือว่าเป็นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างมากในยุคปัจจุบัน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทุกวิชา มีรูปภาพ วิดีโอ เสียง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนเข้าใจและสนใจเรียนมากขึ้น มีผลต่อความพึงพอใจในระดับมากของนักเรียนและมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระปลัดสถาพร ปุ่มเป่า. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทองโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ยุพาพร ประไพย์. (2554). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องท้องถิ่นในจังหวัดของเรา (นครนายก) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อนุชิต กลั่นประยูร. (2564). การพัฒนาสื่อการสอนวิชาสังคมศึกษาด้วยโปรแกรม Microsoft Power point เรื่อง ภูมิศาสตร์กายภาพภาคตะวันตก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York : Wiley & Son.

Development of an Electronic Learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others of Prathomsuksa 3 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province

Chonthicha Ratchaprom¹ Alai Chantarapanich² and Paradorn Kaewbutdee³

Received: January 05, 2023

Revised: August 05, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to develop and find out the efficiency of an electronic learning kit according to the 70/70 criteria; 2) to compare the learning achievement before and after studying with an electronic learning kit; and 3) to study student satisfaction towards an electronic learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others of Prathomsuksa 3 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province. One-group pretest-posttest experimental research was used. The sample group used in this research was 8 Prathomsuksa 3 students, room 2, of Nakhon Sawan Panyanukul School, semester 1, academic year 2022, which were obtained by simple random sampling. The classroom was the random sampling unit. The tools used in the research included 1) an electronic learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others; 2) pre-study and post-study achievement test on Lifestyle Behavior of Oneself

¹ Nakhon Sawan Panyanukul School

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: chonticharatchaprom@gmail.com

and Others; and 3) a questionnaire on student satisfaction towards learning with an electronic learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others. Statistical data analysis was used by determining the efficiency of an electronic learning kit using percentage values, comparison of achievement before and after studying with an electronic learning kit and finding student satisfaction with the use of an electronic learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others using mean and standard deviation. The results of the research found that 1) the results of the development of an electronic Learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others of Prathomsuksa 3 students found that there was overall efficiency (E_1/E_2), equal to 88.63/86.50, which was higher than the set criteria of 70/70; 2) the results of comparing learning achievement before and after learning with an electronic learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others of Prathomsuksa 3 students found that it was significantly higher than before learning at the .05 level; and 3) the results of the study of satisfaction in using an electronic learning kit on Lifestyle Behavior of Oneself and Others of Prathomsuksa 3 students found that overall student satisfaction was at a high level.

Keywords: Development of an Electronic Learning Kit, Efficiency, Learning Achievement, Satisfaction

การพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ชลธิชา ราชพรหม¹ อาลัย จันทร์พาณิชย์² และภารัตร์ แก้วบุตรดี³

Received: January 05, 2023

Revised: August 05, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาการสุ่มอย่างง่าย โดยห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ค่าร้อยละ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย

¹ โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: chonticharatchaprom@gmail.com

ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ และการหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 88.63/86.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

บทนำ

สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระหลักสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน ในทุกระดับประกอบไปด้วย สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระภูมิศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ สาระเศรษฐศาสตร์ และสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นสาระที่สำคัญต่อการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับวัฒนธรรมอันดีงามและการเชื่อมโยงไปถึงการประพฤติปฏิบัติและการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมเป็นสาระหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมจะเน้นให้ผู้เรียนรู้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่ดีงาม และ ดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในส่วนของการจัดการเรียนรู้ก็ได้เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในปัจจุบันบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพ

แวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด การเข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย รวมถึงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและพิจารณาอย่างรอบคอบตามเหตุผลนำไปสู่การส่งเสริมการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีศักยภาพเพื่อรองรับสังคมในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ นักเรียนเป็นเด็กกลุ่มเปราะบางเป็นนักเรียนออทิสติก จึงทำให้มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา จากการสอบถามผู้เรียนที่เคยเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีความรู้หรือเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใด และผู้วิจัยได้สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และยังสอบถามเพิ่มเติมจากทั้งครูประจำวิชา ครูประจำชั้น ครูหอนอนและผู้ปกครอง พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ในเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น (สุพิชญ์นันท์ ชัยมงคล, 2564, 1 สิงหาคม)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จึงศึกษาหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร ตำรา และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตตลอดจนเทคนิค วิธีการและเทคโนโลยีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่จะนำมาออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้และพบว่า การใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุดเพราะนักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ตามศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยชุดการเรียนรู้จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากปัญหา ความจำเป็นและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยการพัฒนาคู่มือการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย ชุดการเรียนรู้ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน นครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (One Group Pre-test Post-test Design) โดยใช้ t-test Dependent Samples เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับความพึงพอใจ ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง พฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้วิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 โรงเรียน นครสวรรค์ปัญญานุกูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเองและ ผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่อง การไหว้ ชุดที่ 2 เรื่อง การแต่งกายไปวัด ชุดที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติตนเมื่อไปวัด ชุดที่ 4 เรื่อง การรับประทานอาหาร ชุดที่ 5 เรื่อง การใช้ภาษา ที่ได้สร้างขึ้นและพัฒนาโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไป ทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยมีค่า E1/E2 เท่ากับ 70/70

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นข้อสอบแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC) และผ่านการทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นได้นำมาหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ กำหนดไว้ 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การทดสอบ Paired-Sample t-test

3. การหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 88.63/86.50

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์	ประสิทธิภาพ		
	E_1	E_2	E_1/E_2
ชุดที่ 1 เรื่อง การไหว้	92.19	92.50	92.19/92.50
ชุดที่ 2 เรื่อง การแต่งกายไปวัด	90.63	87.50	90.63/87.50
ชุดที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติตนเมื่อไปวัด	84.38	85.00	84.38/85.00
ชุดที่ 4 เรื่อง การรับประทานอาหาร	88.44	90.00	88.44/90.00

ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์	ประสิทธิภาพ		
	E ₁	E ₂	E ₁ / E ₂
ชุดที่ 5 เรื่อง การใช้ภาษา	87.50	77.50	87.50/77.50
รวม	88.63	86.50	88.63/86.50

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	ΣX	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
ก่อนเรียน	8	131	16.38	2.38	11.01	0.0000
หลังเรียน	8	205	25.63			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. รูปแบบนวัตกรรม น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	3.88	0.83	มาก	6
2. ขั้นตอนการใช้นวัตกรรม มีความชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ	4.25	0.71	มาก	3
3. สี และขนาดตัวอักษร อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสม	3.13	0.35	ปานกลาง	10
4. การออกแบบเนื้อหาที่น่าสนใจ เหมาะสมกับการเรียนรู้	4.25	0.89	มาก	4

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
5. ภาพกราฟฟิกและวิธีทัศน์ประกอบเนื้อหา เหมาะสม	4.25	0.71	มาก	5
6. นวัตกรรมใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.25	0.71	มาก	2
7. มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.25	0.46	ปานกลาง	9
8. นวัตกรรมมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน	3.88	0.83	มาก	7
9. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4.63	0.74	มาก	1
10. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	3.88	0.83	มาก	8
รวม	3.96	0.43	มาก	

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1) 88.63 (E_2) 86.50 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการจัดทำเนื้อหา ข้อมูลแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบชุดการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาเพื่อให้ชุดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ใช้งานง่ายและสะดวกสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุดการเรียนรู้ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2565) ได้สรุปขั้นตอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ให้ 1) วิเคราะห์และออกแบบเนื้อหา 2) เขียนเนื้อหา 3) กำหนดกิจกรรม แนวตอบ และสร้างแบบประเมิน 4) ผลงานเสียงและภาพ 5) ส่งบทเรียนขึ้นเครือข่าย 6) ผลิตสื่อเสริม 7) จัดทำคู่มือการเรียน 8) ทดสอบประสิทธิภาพและปรับปรุงบทเรียน 9) นำเสนอและถ่ายทอดการสอน 10) ติดตามประเมินการสอน เป็นการติดตามผลการสอน และประเมินการสอน ทั้งระหว่างสอนและหลังจากสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงชุดการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ดีขึ้นก่อนที่จะใช้ในการสอนภาคการศึกษาต่อไป สำหรับการทดสอบหาค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ยังเป็นไปตามแนวคิดและหลักการของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ที่ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เป็นการนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try

Out) ก่อนนำไปใช้จริง โดยทำตามขั้นตอนดังนี้ 1) แบบเดี่ยว 1:1 คือ ทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้นักเรียนเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) แบบกลุ่ม 1:10 คือ ทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน คละนักเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น 3) ภาคสนาม 1:100 คือ ทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 40-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพและทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้และผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยรัตน์ อันติ (2543) พบว่า การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยก่อนและหลังเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าการใช้ชุดการเรียนรู้ และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีและพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ทั้งนี้เพราะการจัดการเนื้อหาอย่างเป็นระบบและเป็นสื่อในการค้นคว้าหาความรู้แก่นักเรียนเพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ในวิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และนอกจากจะใช้สอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้วยังจะสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมและองค์ความรู้ความสามารถของผู้เรียนในด้านทักษะการใช้ชีวิต ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและยังช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้อื่นเนื่องมาจากครูและความสามารถของนักเรียนแต่ละคนมีระดับที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็นการนำหลักการของการพัฒนาชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนสอดคล้องกับแนวคิดของผดุง อารยะวิญญู และคณะ (2546) กล่าวถึงการเรียนรู้ของเด็กก้อทิสติก สรุปได้ว่า เด็กก้อทิสติกเรียนรู้ได้ดีจากกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นการทำงานที่ปฏิบัติเช่นเดิมทุกวันและเริ่มจากการทำกิจกรรมที่ง่าย ๆ มีขั้นตอนที่เป็นระบบ

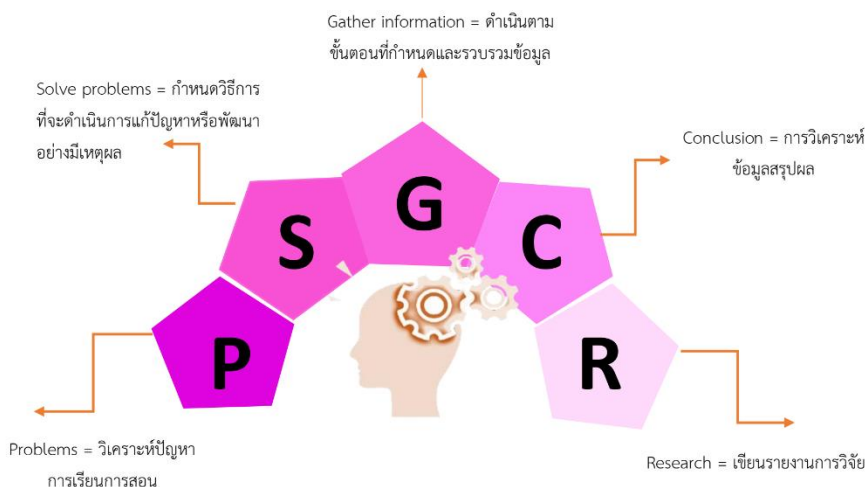
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของแอนเดอร์สัน (Anderson, R.M., 1982) ได้สร้างชุดการสอน

ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับเตรียมประถมศึกษา โดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองและการสอนแบบบรรยายทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนการสอนและวิธีสอนแต่ไม่มีความแตกต่างกัน ด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาและครูผู้ฝึกสอน โดยมากชอบชุดการสอนและสอดคล้องกับงานวิจัยของฮุลเลย์ (Hulley, K.L.S., 1998) พบว่า ชุดการเรียนรู้มีเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ 3 เรื่องได้แก่ 1) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) วิทยาศาสตร์กายภาพ 3) ประวัติศาสตร์และธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ ซึ่งเนื้อหาของแต่ละเรื่องนำมาจากหลักสูตรวิทยาศาสตร์ของหลักสูตรแม่บทแห่งชาติ ชุดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น และการประเมินผล ครูสามารถใช้ชุดการเรียนรู้จากการศึกษาคู่มือ ผลของการใช้ชุดการเรียนรู้พบว่า ช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้อย่างกว้างขวางและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ในระดับมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หลังจาการศึกษาด้วยตนเองโดยใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ซึ่งเป็นกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำงานวิจัยดังกล่าว

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนว่ามีปัญหาอะไรบ้างที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ระหว่างที่ทำการสอนคือนักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน จำเนื้อหาที่เรียนไม่ได้ และเทคนิคและวิธีการสอนไม่เหมาะสมกับนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวิธีการที่จะดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาอย่างมีเหตุผลโดยการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการที่จะนำมาช่วยในการแก้ปัญหาจนมาค้นพบชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งในชุดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย เนื้อหา ภาพประกอบ คลิปวิดีโอที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหได้ และได้นำหลักกรรมในฆราวาสธรรม 4 (ทมะ) คือ การตัดแก้ไขปรับปรุงมาใช้ร่วมด้วย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินตามขั้นตอนที่กำหนดและรวบรวมข้อมูล โดยการจัดทำตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนให้ครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลจากชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานการวิจัยโดยเริ่มจากประเด็นที่ทำการวิจัย ที่มาของปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา เป้าหมายของการวิจัย วิธีการหรือขั้นตอนสำคัญของการแก้ปัญหาหรือการพัฒนา ผลของการแก้ไขหรือพัฒนา ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรปรับกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์หรือออนไลน์ ตามความเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและห้องเรียน รวมถึงความพร้อมในด้านอุปกรณ์ เช่น อินเทอร์เน็ต แล็ปท็อป สมาร์ทโฟน ฯลฯ
2. เนื่องจากชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ในด้านรูปภาพ และวีดิทัศน์ประกอบเนื้อหา มีผลต่อความพึงพอใจในระดับมากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครสวรรค์ ปัญหานุกูล ครูหรือกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมควรให้การสนับสนุนในการนำไปใช้ หรือจัดเตรียมสื่อให้เพียงพอต่อผู้เรียน ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. การใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนกระทำซ้ำบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดเป็นนิสัย ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนจะต้องคอยให้คำปรึกษาพร้อมกับติดตามความก้าวหน้าในการทำกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคน
4. การใช้ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์เป็นแนวทางเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนไปยังกลุ่มสาระวิชาอื่น ของโรงเรียนนครสวรรค์ปัญหานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2565). *การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน*. เข้าถึงได้จาก http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-8-1_.pdf
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 7-20.
- ผดุง อารยะวิญญู และคณะ. (2546). *วิธีสอนเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ : บริษัททำไทยเพรส จำกัด.

- สุพิชญ์นันท์ ชัยมงคล. (2564, 1 สิงหาคม). พฤติกรรมเกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม. (ชลธิชา ราชพรหม, ผู้สัมภาษณ์)
- หทัยรัตน์ อันดี. (2543). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Anderson, R.M. (1982). Self Instruction as a Method of Preparing Elementary School Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model. (Dissertation of Teacher education). School of Education in Stanford University.
- Hulley, K.L.S. (1998). An Instruction package integrating science and social studies instruction at the fifth-grade level. (ProQuest Dissertations and Theses). The University of Mississippi.

Development of Thai Listening Skills for Analytical Thinking using a Learning Process Based on the Teaching of the Four Mat System (4 MAT) for International Students

Oratai Khanto¹

Received: December 31, 2022

Revised: August 05, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to develop Thai listening skills for analytical thinking using a learning process that emphasized the Four MAT System (4 MAT) teaching for international students studying in Thai Language and Culture Program, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University; and 2) to study satisfaction after developing Thai language listening skills for analytical thinking using a learning process that emphasized the Four Mat System (4 MAT) teaching. It was an action research. The population used in the study was 16 international students studying in the Thai Listening for Analytical Thinking course, semester 2, academic year 2022. The research tools included the Four Math System (4 MAT) learning management plan and a learning achievement test. The researcher determined basic statistics, including mean, standard deviation and comparing Thai listening achievement for analytical thinking before and after studying. The results of the research found that students who studied using the learning process that emphasized Four-Matt System teaching (4 MAT) had a mean pre-test score of 15.88

¹ Chiang Rai Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: orataikhanto@gmail.com, Tel. 080-1277870

and a mean post-test score of 22.69. The students had learning achievement in learning after studying at higher than before studying. It showed that students had developed Thai listening skills for better analytical thinking and students' satisfaction towards the development of Thai listening skills for analytical thinking using a learning process that emphasized teaching using the Four Math System method (4 MAT) at a high level $\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.76)

Keywords: Four Mat System Teaching (4 MAT), Analytical Thinking, Thai Listening Skills

การพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบฟอร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ

อรัญญา ชันโท¹

Received: December 31, 2022

Revised: August 05, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบฟอร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และ 2) ศึกษาความพึงพอใจหลังการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบฟอร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาต่างชาติในหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ของโปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 16 คน ที่ศึกษาในรายวิชาการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบฟอร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่คะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบฟอร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) มีคะแนนการทดสอบก่อนเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.88 คะแนน ทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.69 นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเรียนรู้ภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่านักศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Corresponding author, e-mail: orataikhanto@gmail.com, Tel. 080-1277870

ดีขึ้น และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่การคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพรแม็ทซิสเต็ม (4 MAT) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.76)

คำสำคัญ: การสอนแบบโพรแม็ทซิสเต็ม (4 MAT), คิดวิเคราะห์, ทักษะการฟังภาษาไทย

บทนำ

การพัฒนาทักษะทางภาษาถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคข้อมูลข่าวสารมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ สำหรับภาษานั้นแม้จะไม่ใช่วิชาสาขากลที่ใชกันทั่วโลก แต่ในปัจจุบันชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศก็ขยายกว้างมากขึ้น เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น ด้วยจุดประสงค์ในการติดต่อเพื่อประกอบธุรกิจการค้าขาย การศึกษา การท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งการติดต่อธุระส่วนตัว โดยในปัจจุบันสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่งได้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ทั้งในหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระดับปริญญาตรีสำหรับชาวต่างชาติและพัฒนาโดยต่อเนื่อง (สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์, 2549 อ้างถึงใน รุ่งฤดี แผลงศร, 2561ก) กล่าวว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 มีนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนมาก

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศจึงเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่สร้างประโยชน์เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับชาวต่างประเทศก็ย่อมจะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่เป็นสิ่งที่ไม่ได้เรียนรู้และพัฒนาได้ง่ายเหมือนภาษาแม่ ดังผลการศึกษาของอภริดี ไชยกาล (2557) พบว่า การเรียนรู้ภาษาที่สอง หากผู้เรียนที่เป็นเด็กได้ฟังภาษาที่สองตลอดเวลาในชั้นเรียน อาจส่งผลให้ผู้เรียนสับสนและไม่เข้าใจภาษาที่เรียน เกิดความรู้สึกล้มเหลว และไม่กล้าแสดงออกได้

การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาทั้งในหลักสูตรปริญญาตรีสาขาภาษาและวัฒนธรรมไทย และหลักสูตรภาษาไทยเพื่ออาชีพ ส่งผลให้ผู้เข้ามามีประสบการณ์ในการเรียนและความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกัน จนทำให้ประสบปัญหาหลาย

ประการ เช่น ปัญหาด้านการฟัง ปัญหาด้านการพูด ปัญหาด้านการอ่าน ปัญหาด้านการเขียน แต่ทั้งนี้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของผู้เรียนมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับทักษะการฟัง เนื่องจากผู้เรียนมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟังมากที่สุด การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่เป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้เรียนที่ขาดทักษะในการฟังจึงเกิดปัญหาการฟังในชีวิตประจำวันด้วย เช่น ฟังแล้วไม่เข้าใจ จับใจความสำคัญไม่ได้ และส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในที่สุด

นอกจากนี้ในผลการวิจัยของกิ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล (2561) พบว่า การจัดหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความหลากหลาย ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรต่าง ๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อตอบสนองได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างมีคุณภาพนั้น ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการของผู้เรียน แล้วส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อสามารถนำสิ่งที่ได้รับการฝึกฝนจากการเรียนในห้องเรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการสอนที่สามารถให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาอีกแนวทางหนึ่งคือ กระบวนการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการฝึกคิดแก้ปัญหา ฝึกคิดสร้างสรรค์ ดังที่ปณัฐดา ฤชากุลและกิริติ คุวานันท์ (2561) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ของ McCarthy เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ โดยเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมเพื่อเน้นพัฒนาความสามารถในการคิดทั้งการคิดวิเคราะห์จากสมองซีกซ้ายและการคิดสร้างสรรค์จากสมองซีกขวาของผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุตามพัฒนาการทางสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย

การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) ได้มีนักศึกษานำมาใช้ได้ผลสำเร็จ เช่น เหิง หวางและคณะ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ประกอบแบบฝึกทักษะคำศัพท์พื้นฐานภาษาจีนกลาง สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลวิจัยพบว่า ทักษะการฟังและพูดภาษาจีนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ประกอบแบบฝึกทักษะคำศัพท์พื้นฐานภาษาจีนกลาง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) มาพัฒนาทักษะภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาที่สองของผู้เรียน จึงกล่าวได้ว่าการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) มีผู้วิจัยที่นำมาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาที่สองได้ประสบผลสำเร็จ

ในแง่มุมมองของการศึกษาใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางด้านภาษาไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา จากการศึกษาพบว่า เป็นการศึกษาพัฒนาความสามารถเชิงคิดวิเคราะห์ในทักษะการเรียนรู้การอ่าน ดังผลงานวิจัยของยุวนารี ไม่มาลา และศิริวรรณ วณิชพัฒน์ (2561) พบว่า ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และการศึกษาผลการวิจัยของธิดาวรรณ สีหะวงษ์และคณะ (2559) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ BBL และแบบ 4MAT มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 2 วิธี เป็นต้น

จากข้อมูลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา การศึกษารูปแบบการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) เป็นการศึกษาอย่างกว้างขวางตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทว่าการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติเป็นเรื่องที่น่าสนใจแต่ยังมีการศึกษาไม่กว้างขวาง อีกทั้งลักษณะการศึกษการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ก่อให้เกิดคำถามว่า รูปแบบการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สามารถพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ได้หรือไม่ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาวิเคราะห์พัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยในสำหรับผู้เรียนและผู้สนใจ และนำผลมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจหลังการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาต่างชาติในหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ของโปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 16 คน ที่ศึกษาในรายวิชาการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สอนทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ จำนวน 4 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ศึกษารายละเอียดขอบเขตคำอธิบายรายวิชาการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT)

3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอบแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) ซึ่งผู้วิจัยใช้ลำดับชั้นการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) ของแมคคาร์ธีย์ 8 ขั้นตอน และปรับปรุง

รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของวิชัช วงษ์ใหญ่ (2543) เพื่อให้เหมาะสมกับการสอนนักศึกษาต่างชาติ จำนวน 4 แผน ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ ผังการวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญ ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้ 3.1) การบูรณาการประสบการณ์ด้วยตนเอง (Why) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ (สมองซีกขวา) และขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ (สมองซีกซ้าย) 3.2) การพัฒนาความคิดรวบยอด (What) ประกอบด้วย ขั้นที่ 3 บูรณาการสังเกตไปสู่ความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา) และขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอด (สมองซีกซ้าย) 3.3) การปฏิบัติและปรับแต่งเป็นแนวคิดของตนเอง (How) ประกอบด้วย ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา) และขั้นที่ 6 ปรับแต่งเป็นแนวคิดของตนเอง (สมองซีกซ้าย) 3.4) การบูรณาการและประยุกต์ประสบการณ์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 7 วิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ (สมองซีกขวา) และขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนความรู้ของตนกับผู้อื่น (สมองซีกซ้าย) 3.5) สื่อการเรียนรู้ 3.6) การวัดและประเมินผล และ 3.7) บันทึกผลการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 4 แผน เพื่อสอนในรายวิชาการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์จำนวน 4 เรื่อง คือ การฟังนิทานตำนานเรื่องเล่าในท้องถิ่น การฟังบทความ การฟังสารคดี และการฟังเพลงไทย โดยที่เนื้อหาในแต่ละเรื่องจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แผนละ 4 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนจำนวน 16 ชั่วโมง

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ 3.51-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสินการผ่านให้นำไปใช้ได้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ย 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 อยู่ในระดับเหมาะสม จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนในหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาการฟังภาษาไทยเพื่อคิดวิเคราะห์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ก่อนและหลังเรียน เป็นคำถามแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 2.1 ศึกษาเนื้อหาการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การฟังนิทานตำนาน เรื่องเล่าในท้องถิ่น การฟังบทความ การฟังสารคดี การฟังเพลงไทย และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ โดยแบ่งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็น 6 ด้านคือ ความรู้ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และประเมินค่า (Evaluation)
- 2.3 สร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผลตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม
- 2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนใน หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 8 คน (กลุ่มทดลอง) ก่อนที่จะนำไปใช้จริง
- 2.6 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้เตรียมไว้จำนวน 4 แผน
3. แบบวัดความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพรแม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 10 ข้อ ข้อคำถามแบบเปิด 1 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้
 - 3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนซึ่งเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
 - 3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ
 - 3.3 สร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพรแม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (ยุทพงษ์ กัยวรรณ, 2543)
 - 3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดผล ประเมินผลและด้านจิตวิทยาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.50 - 1.00 เป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552)

3.5 นำแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขมาตรวจทานความถูกต้องอีกครั้ง แล้วจัดทำพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 30 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น บันทึกผลสอบที่ได้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2) ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) ที่สร้างขึ้น

3) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ให้ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ซึ่งเป็นข้อสอบฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และบันทึกคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบก่อนเรียน

4) ตรวจกระดาษคำตอบและนำคะแนนมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5) ให้นักศึกษาทำแบบวัดความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดทักษะการฟังเพื่อการคิดวิเคราะห์ระหว่างเรียนแต่ละเรื่องมาคิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ (E_1)

2) นำคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์มาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของแบบฝึก (E_2)

3) นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการฟังเพื่อการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อหาความก้าวหน้าของการเรียน

4) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีประสิทธิภาพ 8.94/80.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่า มีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

ตารางที่ 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์

แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT)	E ₁	E ₂
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การฟังนิทานตำนานเรื่องเล่าในท้องถิ่น	82.03	
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การฟังบทความ	78.24	
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การฟังสารคดี	80.65	81.76
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การฟังเพลงไทย	82.98	
ค่าเฉลี่ย = 80.98		

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพร์แม็ทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ E₁ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.98 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E₂ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.76

2. ผลการวัดการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบโพร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คะแนนหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสามารถในการฟัง							ร้อยละ
ภาษาไทยเพื่อการคิด		(ΣD)	(ΣD) ²	ΣD^2	N	tt-test	คะแนน
วิเคราะห์ (ค่าเฉลี่ย)							เฉลี่ยที่
							เพิ่มขึ้น
ก่อนเรียน	หลังเรียน						
15.88	22.69	109	11,881	927	16	7.2142	48.23

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน ของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบโพร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเท่ากับ 15.88 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 22.69 โดยมีร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 48.23

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบโพร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.23 S.D. = 0.76)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบโพร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ก่อนการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.88 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.69 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอนทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโฟร์แมทซิสเต็มประสบผลดี ทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางด้านการเรียนถึง 48.23 ซึ่งถือว่ามีความก้าวหน้าและมีพัฒนาการทางการเรียนที่ดี การใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโฟร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) ที่มีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้เป็นอย่างดี คือผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนตามแนวคิดของแมคคาร์ธี (McCarthy) (1981) โดยผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในระบบกลุ่ม มีการระดมความคิด แลกเปลี่ยนสนทนาและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ภาษาไทย การกล้าแสดงออกถึงความสามารถของตนเองในการนำเสนอผลงานให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง ซึ่งกล่าวได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโฟร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีการบูรณาการประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ตลอดจนการใช้ทักษะที่หลากหลายเพื่อสร้างความคิดรวบยอด ผู้เรียนสามารถนำทักษะความรู้และทักษะจากการฟังที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง โดยที่การสอนแต่ละครั้งผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาของการเรียนรู้จากง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากและเป็นเนื้อหาที่หลากหลายสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตจริงของผู้เรียน และเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุข สนุกสนานและให้ความเพลิดเพลินกับกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปณัฐดา ฤชากุล และกิริติ คุวานนท์ (2561) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด 4MAT เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ซึ่งเมื่อนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด 4MAT ควบคู่กับกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ คอยแนะนำ แก้ไข ทำให้นักเรียนสามารถอ่านวิเคราะห์ เข้าใจในเนื้อหาเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น ซึ่งเกิดจากการที่นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกคิดวิเคราะห์ในวัฏจักรขั้นตอน 4MAT และยังสอดคล้องกับเหิง หวาง และคณะ (2562) พบว่า การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนที่มีทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนแตกต่างกัน หลังจากได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ประกอบแบบฝึกทักษะ

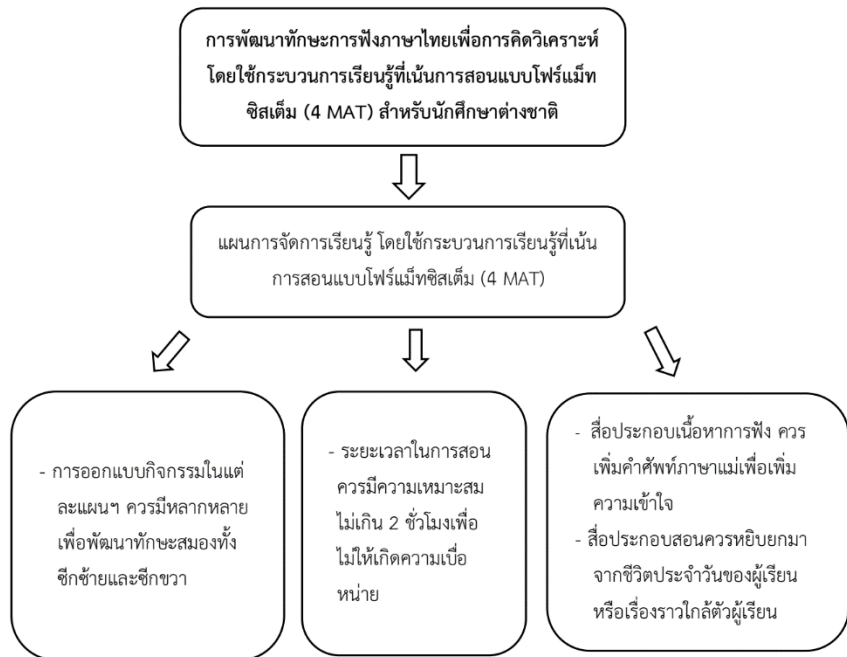
คำศัพท์พื้นฐานภาษาจีนกลางเมื่อแบ่งนักศึกษารายกลุ่มเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเพราะแบบฝึกทักษะคำศัพท์พื้นฐานภาษาจีนกลางเป็นชุดการเรียนรู้ที่ครูจัดทำขึ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้อยู่แล้วเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจจะช่วยฝึกทักษะการคิดให้มากขึ้น ทั้งยังมีประโยชน์ในการลดภาระให้กับครู อีกทั้งพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ พบว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพรมีทซิสเต็ม (4 MAT) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ว่าหลังการเรียนผู้เรียนจะมีการพัฒนาทักษะทางการฟังภาษาไทยระดับกลางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของมุกดา สุกรินทร์ และสมบัติ ตัญจรัยรัตน์ (2551) ที่พบว่า ผลที่ได้รับจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนร้อยละ 73.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ 4 MAT เป็นการเรียนรู้ที่ได้คำนึงถึงการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมกระบวนการคิดทุกขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านการเรียนรู้อย่างสมดุล รู้จักคิดวิเคราะห์

3. นักศึกษาต่างชาติที่เรียนในหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาการฟังภาษาไทยเพื่อคิดวิเคราะห์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีความพึงพอใจที่ได้รับจากการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยเพื่อการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนการสอนแบบโพรมีทซิสเต็ม (4 MAT) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันวิสาข์ เรียวเรืองแสงกุล และสิทธิพล อาจอินทร์ (2559) พบว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT ร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมการเรียนที่ผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย กิจกรรมมีความน่าสนใจและความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากที่จะเรียน เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมาก

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางด้านการใช้ภาษาไทยให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนเป็นนักศึกษาต่างชาติซึ่งเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ให้กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างในเรื่องความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาไทย
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนควรมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสื่อการเรียนรู้ควรมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

3. ในการจัดทำแผนการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนภาษาที่สอง ควรคำนึงถึงความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาจนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบโพร์แมทซิสเต็ม (4 MAT) ไปปรับประยุกต์ใช้ในการสอนในรายวิชาที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ก็จะช่วยส่งเสริมศักยภาพในการเรียนของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิงกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล. (2561). กลวิธีการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วารสารศิลปศาสตร์*, 18(2), 163-178.
- จิตาวรรณ สีสหวงศ์ และคณะ. (2559). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ BBL และแบบ 4MAT. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 22(ฉบับพิเศษ), 132- 146.
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2552). *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา.
- ปณัฐดา ฤชากุล และกิริติ คุสานนท์. (2561). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด 4MAT ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 13(4), 190-203.
- มุกดา สุกรินทร์ และสมปิต ตัญญูรัตน์. (2551). การพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียน ด้วยรูปแบบ 4 MAT ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิจัย มข. (บศ.)*, 8(4), 144-151.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ยุวนารี โม้มาลาและศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2561). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 16(2), 74-87.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2561ก). *ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วันวิสาข์ เรียวเรืองแสงกุล และสิทธิพล อาจอินทร์. (2559). การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ รูปแบบ 4MAT ร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมติ. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(ฉบับพิเศษ), 129 -134.
- เหิง หวาง และคณะ. (2562). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ 4 MAT ประกอบแบบฝึกทักษะคำศัพท์พื้นฐานภาษาจีนกลาง สำหรับนักศึกษาชั้น ปีที่ 1 หลักสูตรสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารช่อพะยอม*, 30(2), 217-218.
- อภิรดี ไชยกาล. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองบนฐานของวัฒนธรรม และชุมชนโดยบูรณาการแนวการสอนพูดและการสลับภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการสื่อสารสำหรับนักเรียนในช่วงรอยต่อระดับประถมศึกษา 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย). คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- McCarthy, J.J. (1981). A prosodic theory of nonconcatenative morphology. *Linguistic Inquiry*, 26. Retrieved from https://scholarworks.umass.edu/linguist_faculty_pubs/26

Development of Cartoon Lessons on Civic Duties of Prathomsuksa 5 Students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province

Chanya Sringam¹ and Pisamai Robchanachai Poolsuk²

Received: January 05, 2023

Revised: August 12, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the effectiveness of cartoon lessons on Civic Duties, it had effectiveness according to the criteria of 70/70; 2) to compare learning achievement before and after learning with cartoon lessons on Civic Duties; and 3) to study student satisfaction towards learning with cartoon lessons on Civic Duties of Prathomsuksa 5 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province. This was a single group experimental research with pre-post testing. The population used in the research was 14 Prathomsuksa 5 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, semester 1, academic year 2022. The tools used in the research included 5 sets of cartoon lessons on Civic Duties, a pre-class learning achievement test and after studying, a total of 30 questions, and a questionnaire on student satisfaction towards learning with cartoon lessons on Civic Duties. It was an estimation scale with 10 items. Statistical data were analyzed by finding the effectiveness of cartoon lessons on Civic

¹ Nakhon Sawan Panyanukul school

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: theeratas18@gmail.com, Tel. 097-3598272

Duties using a formula for calculating the E_1/E_2 efficiency value. Comparison of learning achievement before and after learning with cartoon lessons on Civic Duties used basic statistics, percentages, mean, and finding student satisfaction towards learning with cartoon lessons on Civic Duties, mean, and standard deviations. The results of the research found that 1) the results of the development of cartoon lessons on Civic Duties of Prathomsuksa 5 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province found that the overall efficiency (E_1/E_2) was equal to 76.79/72.59 2). The results of the comparative test of learning achievement with cartoon lessons on Civic Duties of Prathomsuksa 5 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province found that the learning achievement of students after studying was higher than before studying; and 3) students' satisfaction towards learning management with cartoon lessons on Civic Duties of Prathomsuksa 5 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province found that overall student satisfaction was at the highest level.

Keywords: Cartoon Lesson Development, Civic Duties, Nakhon Sawan Panyanukul School

การพัฒนาบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ชญญา ศรีงาม¹ และพิศมัย รบชนะชัย พูลสุข²

Received: January 05, 2023

Revised: August 12, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียน การตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อน-หลังเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง จำนวน 5 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการหาประสิทธิภาพบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้สูตรคำนวณหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ค่าเฉลี่ย และส่วน

¹ โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล; Nakhon Sawan Panyanukul school

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: theeratas18@gmail.com, Tel. 097-3598272

เปรียบเทียบมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 76.79/72.59 2) ผลการทดสอบ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) ความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้, หน้าที่พลเมือง, โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล

บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความ เข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องเข้าใจ ถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจ ตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและคุณธรรม สามารถปรับตนเองกับ สภาพแวดล้อม แล้วนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้องค์ความรู้ประกอบด้วย 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ โดยมีมาตรฐาน การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในแต่ละสาระการเรียนรู้ ตลอดจนยึดมั่นและปฏิบัติตน เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ตามระบอบการปกครองที่สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางธรรมชาติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคม พบปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะ เนื้อหาบางอย่างค่อนข้างยาก ครูสอนให้นักเรียนท่องจำ ตามหนังสือ ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่

สนใจเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง และยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ทำให้ผู้เรียนไม่บรรลุตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู จึงจำเป็นต้องเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม ที่เหมาะสมเพราะสื่อจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ ได้ความรู้จากเนื้อหาสาระและไม่เบื่อ หน่ายต่อการเรียน การ์ตูนเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษา นอกจากจะเพื่อความบันเทิงแล้ว ยังสามารถนำมาใช้ในการเสริมทักษะในการเรียนการสอน การ์ตูน เป็นภาษาสากลของโลกที่ทุกชาติทุกภาษาสามารถเข้าใจได้ โดยไม่ต้องใช้ภูมิปัญญาสูงแต่อย่างใด เพราะ การ์ตูนช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจในสิ่งที่เรียน ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ที่ได้รับ ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม การ์ตูนสำหรับเด็กได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จากการ สำนวณการอ่าน ของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 8-12 ปี พบว่า เด็กในวัยนี้สนใจการ์ตูน มากถึงร้อยละ 90 บทเรียนการ์ตูน เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้ ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจของผู้เรียน เป็นเรื่องราวที่เข้าใจง่าย ก่อให้เกิดความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะการ์ตูน คือ หัวใจที่สำคัญที่สร้างความสนใจและทำให้เกิดความ สนุกสนานเพลิดเพลิน บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการเรียน เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่ เรียน สามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่าย บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะ ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้น่าสนใจสามารถใช้เป็นองค์ประกอบ ของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี บทเรียนสำเร็จรูปอาจใช้เหมือนสอนพิเศษ ให้กับนักเรียนที่เรียนช้าที่ต้องการความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากครู ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ในชั้นเรียน ทั่วไป เพราะเด็กส่วนใหญ่ชอบการ์ตูน ถ้านำการ์ตูนมาประกอบเป็นบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน ผู้เรียน จะได้รับการพัฒนามากขึ้น

การจัดการเรียนรู้ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งจากรายงานผลการเรียนสาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ปีการศึกษา 2564 พบว่า มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 11.76 จึงจำเป็นต้องหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนเพื่อแก้ไขปัญห ผู้วิจัยจึงได้หาสาเหตุของปัญหาด้วยกระบวนการ Empathize กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณ อำเภอมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ที่ผ่านการเรียนรู้ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนิน ชีวิต ให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหา ที่ผู้เรียนต้องการพัฒนาการเรียนรู้

มากที่สุด พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้จะเน้นให้นักเรียนเรียนจากการฟังคำบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเน้นครูผู้สอนเป็นสำคัญ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเท่าที่ควร จึงถือว่าการจัดการเรียนรู้ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จึงศึกษาหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร ตำราและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตตลอดจนเทคนิค วิธีการและเทคโนโลยีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่จะนำมาออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้และพบว่า การใช้บทเรียนการตูนมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุดเพราะนักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยบทเรียนการตูนจะส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกล้าแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากที่มา ความสำคัญ ความจำเป็นและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยการพัฒนาบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการ์ตูนเรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) การออกแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการ ทดสอบก่อน-หลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับความพึงพอใจ ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน นครสวรรค์ ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน ประกอบด้วย ห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 7 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. บทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สร้างขึ้นและพัฒนาให้เหมาะสมกับการเรียน ด้วยตัวเองของนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา ผู้จัดทำจึงต้องจัดทำออกมาในรูปแบบที่น่าสนใจ ดึงดูดให้นักเรียนได้ มีสมาธิที่อยากจะเรียนรู้ สร้างขึ้นและพัฒนาให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียน บกพร่องทางสติปัญญา เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล จังหวัดนครสวรรค์ เหมาะสำหรับยุคสมัยปัจจุบัน ไม่ว่าจะเรียนทั้ง On-Side หรือ On-Line และการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยบทเรียนการ์ตูน จำนวน 5 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 หน้าที่ของตน ชุดที่ 2 หน้าที่ของตนต่อครอบครัว ชุดที่ 3 หน้าที่ของตนต่อโรงเรียน ชุดที่ 4 หน้าที่ของตนต่อชุมชน และสังคม และชุดที่ 5 หน้าที่ของตนต่อประเทศชาติ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 20 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 5 ชุด โดยการประเมินจากการทำใบงานและการทำแบบทดสอบย่อยในแต่ละบทเรียนการ์ตูน (70 ตัวแรก) กับการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (70 ตัวหลัง) ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไปของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ต่อบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ทั้ง 5 เล่ม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 76.79/72.59

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ชื่อนวัตกรรม	ประสิทธิภาพ		
	E ₁	E ₂	E ₁ /E ₂
ชุดที่ 1 เรื่อง หน้าที่ของตน	76.81	72.22	76.81/72.22
ชุดที่ 2 หน้าที่ของตนต่อครอบครัว	76.67	73.33	76.67/73.33
ชุดที่ 3 หน้าที่ของตนต่อโรงเรียน	77.78	72.22	77.78/72.22
ชุดที่ 4 หน้าที่ของตนต่อชุมชนและสังคม	77.96	73.33	77.96/73.33
ชุดที่ 5 หน้าที่ของตนต่อประเทศชาติ	74.03	72.22	74.03/72.22
รวม	76.79	72.59	76.79/72.59

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

แบบทดสอบ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รวม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
ก่อนเรียน	7	10	24	3.43	49.00
หลังเรียน	7	10	53	8.00	84.43

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการ์ตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. รูปแบบนวัตกรรม น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.43	0.34	มากที่สุด	6
2. ขั้นตอนการใช้นวัตกรรม มีความชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ	4.23	0.40	มากที่สุด	8
3. การออกแบบเนื้อหา น่าสนใจ เหมาะสมการเรียนรู้	4.33	0.32	มาก	7
4. สี และขนาดตัวอักษร อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสม	4.16	0.43	มาก	10
5. กิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบได้เหมาะสมกับนักเรียน	4.56	0.36	มากที่สุด	4
6. นวัตกรรมใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.63	0.47	มากที่สุด	3
7. มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ	4.79	0.54	มากที่สุด	2
8. จำนวนนวัตกรรม พอเหมาะกับการเรียนรู้	4.51	0.42	มากที่สุด	5
9. เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้จากนวัตกรรมมีความเหมาะสม	4.18	0.56	มาก	9
10. นวัตกรรมมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน	4.88	0.23	มากที่สุด	1
รวม	4.47	มากที่สุด		

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาบทเรียนการตูน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1) 76.79/ (E_2) 72.59 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนการตูน รวมถึงการจัดทำเนื้อหา ข้อมูล แหล่งที่มาที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบ ประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบสื่ออนัตกรรมมาจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภาภรณ์ อินเสมียน (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้การตูนเป็นสื่อในการเรียนการสอนนั้นได้มีผลการวิจัย และได้ศึกษาพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ประกอบภาพการตูนเรื่องอริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการตูนเรื่องอริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ

87.66/89.50 และค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.71 นักเรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 71 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลจันทร์ วิเศษ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป การบูรณาการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การประหยัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการประหยัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.20/88.12 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .71 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วย บทเรียนการบูรณาการ เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะสื่อนวัตกรรม มีรูปภาพ วีดิโอประกอบ ที่น่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนได้เป็นอย่างดี และยังสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.0 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช (2564) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความสามารถทางสมองหรือวัดด้านสติปัญญาของผู้เรียนว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใดหลังจากที่ได้รับประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอน หรือจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อ บทเรียนการบูรณาการ เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจมาก เพราะมีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน โดยการใช้รูปภาพ วีดิโอประกอบ ทำให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้สื่อนวัตกรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนา พรหมณี และคณะ (2563) กล่าวว่า ความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง ความพอใจในสภาพการณ์จัดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา มีความเจริญงอกงาม มีความกระตือรือร้น เพื่อจะเรียนให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของมุสตี แสงอ่อน (2555) ได้อธิบาย ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็น

ความสุขของบุคคลที่เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

องค์ความรู้ใหม่

ได้เรียนรู้การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนการคูณไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจสภาพปัญหา การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัยโดยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดขอบเขตของการศึกษา ตั้งสมมติฐานของการศึกษา กำหนดสถิติที่ใช้ในงานวิจัยพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลการวิจัย ตลอดจนการเขียนรายงานการวิจัย ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างบทเรียนการคูณที่ต้องตามหลักวิชาการ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเขียนบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูลควรกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมนี้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำบทเรียนการคูณ เรื่อง หน้าที่พลเมือง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรปรับตามความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน
2. บทเรียนการคูณ เรื่อง หน้าที่พลเมือง สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาได้เป็นอย่างดี สามารถดึงดูดความสนใจ และไม่ทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนเกิดความเบื่อหน่าย

เอกสารอ้างอิง

- นวลจันทร์ วิเศษ. (2552). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผุสดี แสงอ่อน. (2555). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนสวนป่าอุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัฒนา พรหมณี และคณะ. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.), 26(1), 59-66.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2564). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. เข้าถึงได้จาก<http://kruoiysmarteng.blogspot.com/>
- อาภาภรณ์ อินเสมียน. (2551). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบประกอบภาพการรู้ตน เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Leadership of Local Executives in Preventing the Outbreak of Covid-19 in Thung Si Subdistrict, Rong Kwang District, Phrae Province

Anusorn Aodhoeng¹ and Somjit Konwong²

Received: January 04, 2023

Revised: August 27, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the leadership level of local executives; 2) to study the relationship between Iddhipada and the leadership of local executives; 3) to study the problems and obstacles and recommendations regarding the leadership of local executives in preventing the Outbreak of Covid-19 in Thung Si Subdistrict, Rong Kwang District, Phrae Province. This was a mixed methods research. In terms of qualitative research, data were collected by in-depth interviews with 9 key informants using descriptive content analysis techniques. Quantitative research was conducted by distributing questionnaires to a sample of 354 people. Data were analyzed using frequencies, percentages, mean and standard deviation. The results of the research found that 1) the leadership level of local executives in Phrae in terms of Iddhipada, overall, was at a high level ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=0.48) and the leadership level of local executives in 4 areas was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.48); 2) relationship between Iddhipada and leadership, overall had a positive relationship at a quite high level ($R=.935^{**}$) with statistical significance at the 0.01 level; 3) problems and obstacles found that

¹⁻² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: anusor123@gmail.com, Tel 083-7623715

village leaders still lacked understanding, knowledge about epidemics. Leaders still didn't have much knowledge and skills in performing work well enough. For suggestions, it was found that training on leadership should be provided in village administration regarding prevention of the outbreak of Covid-19. Knowledgeable personnel should be provided in terms of skills and effective practice and effectiveness for village leaders

Keywords: Leadership, Local Leaders, Iddhipada, Prevention, Phrae Province

ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

อนุสรณ์ โอต๊ะเฮิง¹ และสมจิต ขอนวงศ์²

Received: January 04, 2023

Revised: August 27, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น 2) ศึกษาสัมพันธระหว่างอิทธิบาทธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 9 รูป/คน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นแพร่ ด้านหลักอิทธิบาทธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=0.48) และระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.48) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรม กับภาวะผู้นำโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงมาก ($R=.935^{**}$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ผู้นำหมู่บ้านยังขาดความเข้าใจ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของโรคระบาด ผู้นำยังไม่ค่อยมีความรู้ และทักษะการลงมือปฏิบัติงานได้ดีพอ ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องของภาวะผู้นำ ในการบริหารหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จัดให้บุคลากรที่มี

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: anusor123@gamil.com, Tel 083-7623715

ความรู้ ในเรื่องของทักษะ และการลงมือปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้แก่ผู้นำในหมู่บ้าน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้นำท้องถิ่น, อิทธิบาทธรรม, การป้องกัน, จังหวัดแพร่

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 ที่มีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีน โดยมีการกระจายเชื้อจากคนสู่คน จึงมีการแพร่กระจายเชื้อไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบไม่น้อย จึงทำให้ประเทศไทยได้มีการระบาดไปจนถึงรอบที่ 3 ในช่วงครึ่งแรกของเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ และจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้น การให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน จึงเป็นนโยบายหลักที่สำคัญของการบริหารงานท้องถิ่นของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในช่วงภายใต้ภาวะเปราะบาง และข้อบังคับที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน หน่วยงานส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงมีการตั้งมาตรการที่เกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 การปกครองของผู้นำในชุมชน จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ปราศจากและห่างไกลต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส และเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในยามวิกฤติ เกิดความตระหนักรู้ถึงพิษภัย และอันตรายต่อชีวิตของตนเองกับครอบครัวและคนรอบข้าง เพื่อให้เกิดความสงบสุข และมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันให้น้อยที่สุด

การบริหารงานของผู้นำท้องถิ่นทุกหน่วยงานและทุกองค์กร ควรมีการร่วมมือและจำเป็นต้องมีวิธีการแก้ปัญหา และบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมไปถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในพื้นที่ ครอบครัว ล้วนมีความสำคัญที่จะช่วยการยับยั้ง เพราะช่วยชะลอการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ โดยการกระตุ้นให้คนในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงพลังสนับสนุนความเข้มแข็งของการป้องกันและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ

รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สามารถคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งสองฉบับได้เท่ากับ 0.980

ตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้ และมีตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการลงมือปฏิบัติ 3) ด้านการตรวจสอบ 4) การปรับปรุง แก้ไข และหลักอิทธิบาทธรรม ประกอบไปด้วย 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ ใฝ่รัก ใฝ่หาความรู้ 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ และ 4) วิมังสา คือ การคิดไตร่ตรอง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งคำนวณได้มาจากประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 3,044 คน ตามพื้นที่การปกครองของตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวางประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด ตามลำดับความสำคัญ

2. การวิเคราะห์เชิงสถิติอนุมาน เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากระดับของตัวแปรที่ใช้เป็นระดับอันตรรกภาพ และสามารถคำนวณได้ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ $+1$ แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงแต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือไม่มีเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software) เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องแม่นยำ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่นตำบลทุ่งศรี จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน 4) นักวิชาการสาธารณสุขประจำตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จำนวน 1 คน 5) นักวิชาการด้านสาธารณสุขเทศบาลรื่องขวาง อำเภอร่องขวาง จำนวน 1 คน 6) กลุ่มประชาชนในตำบลทุ่งศรี จำนวน 2 คน โดยผู้วิจัยกำหนดแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

และตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีการถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ การจัดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.48) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านการปรับปรุง แก้ไข ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.56) ด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.57), ด้านการลงมือปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.54) และด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.48)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรม กับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .935^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักอิทธิบาทธรรม กับผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ปัญหา อุปสรรค พบว่า 1) ผู้นำยังไม่ค่อยมีความรู้ด้านการวางแผน และการพัฒนามากเพียงพอ 2) ผู้นำหมู่บ้านยังขาดความเข้าใจ การบริหารหมู่บ้านในเรื่องของโรคระบาด 3) ผู้นำยังไม่ค่อยมีการวางแผนกลยุทธ์ ทางด้านการจัดการของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) ผู้นำยังไม่ค่อยมีความรู้ และทักษะทางด้านการลงมือปฏิบัติงานได้ดีพอ 5) ผู้นำหมู่บ้านยังไม่ค่อยมีความสามารถลงมือปฏิบัติหน้าที่ที่จะส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนได้ดี ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) จัดให้มีการฝึกอบรม

ให้กับผู้นำทางด้านการวางแผน และการพัฒนาหมู่บ้านให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ 2) จัดบุคลากรวิทยากร จากส่วนกลาง ที่มีความรู้ความสามารถ ทางด้าน 3) จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ ทางด้านการวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการผลักดันให้กับผู้นำท้องถิ่น ในการลงมือปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น และดีขึ้นกว่าเดิม และ 5) ให้หน่วยงานโดยตรงทางด้านสาธารณสุข เข้ามาให้ข้อมูลแก่ผู้นำท้องถิ่นในทุกหมู่บ้าน แล้วนำข้อมูลนั้น กลับไปให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับรู้และทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข มีความเห็นสอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ยอดโอวาท (2565) พบว่า 1) ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลวังธง อำเภอมือง จังหวัดแพร่ ตามหลักท้าวนา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักท้าวนา 4 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลวังธง อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.935^{**}$) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อตำบลทุ่งศรีได้บูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่น จะส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้าน มีความกระตือรือร้น ร่วมกับลงมือปฏิบัติในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐกุล เสนารา (2565) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน และอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อระดับ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ด้านการตัดสินใจควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม ด้านการดำเนินงาน ควรใช้โซเชียลมีเดียเพื่อแจ้งข่าวสาร ด้านการรับผลประโยชน์ควรประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชันหมอชนะและไทยชนะ ด้านการติดตามและประเมินผล ควรมีการชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องให้ประชาชนได้รับทราบ

3. ปัญหาและอุปสรรคของภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ผู้นำไม่ค่อยมีความรู้ด้านการวางแผน และการพัฒนามากเพียงพอ 2) ผู้นำหมู่บ้านยังขาดความเข้าใจการบริหารหมู่บ้านในเรื่องของโรคระบาด 3) ผู้นำไม่ค่อยมีการวางแผนกลยุทธ์ ทางด้านการจัดการของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับงานวิจัยของนวลฉวี คำผั่น (2565) พบว่า การส่งเสริมสวัสดิการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชนอำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม 7 กับนโยบายทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชนอำเภอสอง จังหวัดแพร่โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ 1) จัดให้มีการฝึกอบรมให้กับผู้นำ ทางด้านการวางแผน และการพัฒนาหมู่บ้านให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ 2) จัดบุคลากร วิทยากร จากส่วนกลาง ที่มีความรู้ความสามารถ ทางด้านโรคระบาดเข้าให้ความรู้แก่ผู้นำ 3) จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ ทางด้านการวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการผลักดันให้กับผู้นำท้องถิ่น ในการลงมือปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น และดีขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเมธี สิริปณ (วังใน) (2565) พบว่า ตามหลักอิทธิบาท 4 มีใจรักและศรัทธาเชื่อมั่นต่อสิ่ง ที่ทำ มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จ เตือนใจให้มีความอุสาหะเพื่อต่อสู้กับอุปสรรคเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และมีพฤติกรรมที่ดี ทั้งภายนอกและภายใน เป็นผู้รอบรู้ทันเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นปัจจุบัน พัฒนาตนเองให้เป็นผู้รอบรู้ เพื่อทันต่อสถานการณ์

และการรับรู้ตื่นตัวและรู้จักใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการปฏิบัติงาน และควรทันต่อเหตุการณ์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อนำมาใช้ในยุคปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องถิ่นในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ เป็นการสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปกครองท้องถิ่น ในการที่จะป้องปรามการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้รู้จักการมีวิธีการวางแผน และควบคุมการระบาดของเชื้อไวรัส ไม่ให้มีการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสในหมู่บ้าน และยังเป็นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถของผู้นำท้องถิ่น ให้ทราบถึงข้อควรในการปฏิบัติหน้าที่ แบบมีเหตุและมีผล โดยนำมาประยุกต์กับหลักอิทธิบาทธรรม ซึ่งเป็นหลักที่ทำให้เกิดการบริหารจัดการของภาวะผู้นำ นำมาประพุดติและปฏิบัติ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและสังคม ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ LTPNS : MODEL ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

L= Leader ผู้นำ ได้แก่ ผู้นำ หรือ ผู้นำในผลงาน ทำหน้าที่ต่าง ๆ ถือเป็นบุคคลที่สำคัญในการชักนำ หรือจูงใจให้ประชาชนเป็นความเห็นตามในเรื่องต่าง อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน หรือสั่งการควบคุมดูแล ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ตาม เกิดความผูกพันกับงาน แล้วทุ่มเทความสามารถ พยายามที่จะทำให้งาน สำเร็จด้วยความเต็มใจ

T=Target เป้าหมาย ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ในการทำงานในหน้าที่แต่ละด้าน มีการกำหนด สิ่งที่คาดว่าจะสำเร็จขึ้น และการกำหนดกรอบแนวความคิด และวิสัยทัศน์ ความคาดหวัง และสิ่งที่ต้องการไปให้ถึง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการ การจินตนาการ และความใฝ่ฝันที่ผู้นำได้สร้างขึ้น แต่ต้องอยู่ในกรอบที่ไม่เพ้อฝัน และสามารถบรรลุได้ด้วยกระบวนการจัดการของผู้นำเอง

P=participation การมีส่วนร่วม ได้แก่ การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งในด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมบริหารจัดการร่วม ติดตามประเมินผล โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่างถี่ถ้วน ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการระงับการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการรับมือกับการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้อย่างเต็มใจ

N=Network เครือข่าย ได้แก่ มีการเชื่อมโยงของคน และกลุ่มของคน ทำการแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน และทำกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้เป้าหมาย และวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกัน ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งกันและกัน

S=Success ความสำเร็จ ได้แก่ ความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ความสำเร็จนั้น เกิดจากความร่วมมือของประชาชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่ทำหน้าที่ร่วมกัน การให้กำลังใจ และการให้คำปรึกษา คำแนะนำอย่างไม่ถือตัว การสร้างความสุขในการทำงาน ด้วยการให้ผู้ร่วมงานได้ทำงานที่ตรงกับทักษะ ความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง

เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงจูงใจในการทำงาน และสามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งหรือตามที่ได้รับมอบหมายให้ บรรลุผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้ปกครองท้องที่ในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ คือ 1) L= Leader ผู้นำ 2) T=Target เป้าหมาย 3) P=participation การมีส่วนร่วม 4) N=Network เครือข่าย 5) S=Success ความสำเร็จ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องปรามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้ปกครองท้องที่ และสามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายให้ บรรลุผลสำเร็จที่ตั้งกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้นำท้องที่ มีความรู้ทางด้านภาวะผู้นำ การเป็นผู้นำที่ดี ทักษะของภาวะผู้นำ
2. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้นำท้องที่ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. มีความรู้ในเรื่อง การระบาด และการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. ควรมีนโยบายจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการหมู่บ้าน หรือบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้นำท้องที่ โดยมีความพร้อมทุก ๆ ด้าน อาทิ ด้านการบริหารบุคคล ด้านเทคโนโลยี และด้านความรู้ความสามารถทางด้านวุฒิการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเทศบาล หรือสำนักงานที่ว่าการอำเภอ ควรมีการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องภาวะผู้นำที่ดี การเป็นบุคคลสาธารณะ และหน้าที่ของผู้นำให้แก่ผู้นำท้องที่อย่างสม่ำเสมอ
2. สำนักงานเทศบาล หรือ สำนักงานที่ว่าการอำเภอ ควรมีการจัดหา และเลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ และให้ความรู้แก่ผู้นำท้องที่ ที่ได้รับคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้าน ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีใจรักในภาวะผู้นำและช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่ตามที่ได้รับคัดเลือก

3. ผู้นำท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านได้แสดงความคิดเห็น ในข้อดี และข้อเสียของผู้หน้านั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไข ต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

อารยา ยอดโอวาท. (2564) .บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลวังธง อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐกุล เสนารา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอกุเวียง จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นวลฉวี คำพันธ์. (2564). นโยบายทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชน อำเภอสอง จังหวัดแพร่. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเมธี สิริปณฺโท (วังโน). (2564). ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่น ใน ตำบลป่าแมต อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Factors Affecting People's Political Participation in the Local Administrator Election of Wiang Ta Subdistrict Municipality, Long District, Phrae Province

Aungsumalin Punyakaew¹ Sayan Innunjai² and Somjit Konwong³

Received: December 25, 2022

Revised: August 30, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of political participation; 2) to study and compare Aparihaniyadhamma and factors affecting political participation; and 3) to study problems, obstacles, suggestions, and factors affecting people's political participation in the election of local administrators, Wiang Ta Subdistrict Municipality, Long District, Phrae Province. It was a mixed methods research. Quantitative research was conducted by distributing questionnaires to a sample of 372 people and qualitative research was done by using in-depth interviews with 9 key informants. The results of the research found that 1) the people's level of political participation in local administrator election of Wiang Ta Subdistrict Municipality, Long District, Phrae , overall was at a moderate level ($\bar{X}$ =3.46, S.D.=0.31); 2) the results of the comparison found that people with different genders, educations, and occupations had factors affecting political participation, overall there was no difference. Therefore, the hypothesis was rejected. As for people with different ages had factors affecting political participation, overall was different

¹⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: roseaung1293@gmail.com

statistically significant at the 0.05 level. The relationship between of Aparihaniyadhamma, overall, was different, so the hypotheses were accepted as having statistical significance at the 0.05 level; and 3) in terms of problems and obstacles, it was found that people received too little training and knowledge about various laws, rules, and regulations that should be followed in society. Some were not interested in participating in political activities, lacking participation in the campaign not to buy votes within the community. In the aspect of suggestions, it was found that training should be organized to provide knowledge about various laws, rules and regulations that should practice in society to the public regularly. There should be public relations and organizing activities to provide knowledge about the penalties for buying voting rights in elections.

Keywords: Participation, Election, Local Administrator, Phrae Province

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหาร ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่

อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว¹ สายัณห์ อินันใจ² และสมจิต ขอนวงศ์³

Received: December 25, 2022

Revised: August 30, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) ศึกษาเปรียบเทียบหลักกอธิการนิยธรรมกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$, $S.D.=0.31$) 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักกอธิการนิยธรรม โดยรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ปัญหาอุปสรรค พบว่า ประชาชนได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในสังคมน้อยเกินไป บางส่วนไม่สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองขาดการมีส่วนร่วมในการณรงค์การไม่

¹⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: roseaung1293@gmail.com

ซื้อสิทธิขายเสียงภายในชุมชน ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในสังคม แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษของการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การเลือกตั้ง, ผู้บริหารท้องถิ่น, จังหวัดแพร่

บทนำ

ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ซึ่งการปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้น จะมีการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ยอมรับกันทั่วไปว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามค่านิยมของอับราฮัม ลินคอล์น อติตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา นั้น หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน คือ การปกครองที่มีอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน เพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับ 2560 มาตรา 78, 254, 258 ได้บัญญัติเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองประเด็นต่าง ๆ

ทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองตนเองโดยตรงจึงต้องใช้ระบบตัวแทน โดยให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนเองแบบมีเงื่อนไขในระยะเวลาคราวละ 4 ปี หากปฏิบัติหน้าที่ไม่ดีขาดประสิทธิภาพก็จะเลือกคนอื่นที่ดีกว่าในครั้งต่อไป ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นการเลือกสรรผู้แทนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดให้เข้าไปทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขและให้บริการเบื้องต้นแก่ประชาชนรวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และระบบสาธารณูปโภคตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลที่ส่วนกลางไม่สามารถดูแลประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นหากประชาชนเลือกผู้แทนจากท้องถิ่นที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึกมีคุณธรรมและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนได้รับผลการพัฒนาโดยตรงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

เทศบาลตำบลเวียงต้า อยู่ในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ประกอบไปด้วย 10 หมู่บ้าน สำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ นั้น แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขตการเลือกตั้ง จากสถิติในปี 2564 พบว่าในเขตเทศบาลตำบลเวียงต้า นั้น มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด 5,217 คน มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง จำนวน 3,712 คน มีจำนวนบัตรดี จำนวน 3,561 บัตร มีจำนวนบัตรเสีย จำนวน 107 บัตร และมีจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ จำนวน 1,888 บัตร (สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงต้า, 2564) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ที่มีจำนวนน้อยและประชาชนเองก็ขาดการเข้าร่วมในการใช้สิทธิ ในการเป็นส่วนหนึ่งของการลงคะแนนเสียงเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน ระดับผู้บริหารท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเวียงต้า หรือที่เรียกว่า สมาชิกเทศบาลตำบล ในคราววาระ 4 ปี จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือมากถึง 1,888 บัตร มิได้แสดงให้เห็นถึงเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลทำให้ประชาชนไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์ การกระตุ้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง และปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นนำมาสู่การศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่” โดยเป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อที่จะทำให้ประชาชนในตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ได้ตระหนักและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ก่อให้เกิดแนวทางในการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางการเสริมสร้างปัจจัยที่ผลต่อแรงจูงใจในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักการบริหารนิยธรรมกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พ.ศ. 2564 ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2564 จำนวน 5,217คน ได้ประชากรจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 372 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน ประกอบด้วย 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 2) กลุ่มผู้บริหารในเขตเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 2 คน 3) กลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่นที่เทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 2 คน 4) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน 5) กลุ่มประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 3 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ได้แก่ หลักการบริหารนิยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, $S.D.=0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.41) 2) พร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D.=0.45) 3) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.40) 4) การเชื้อฟุ้งผู้บังคับบัญชาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=0.41) 5) การให้เกียรติและเคารพสิทธิสตรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D.=0.39) 6) การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=0.31) 7) การอารักขาคุ้มครอง ปกป้องอันชอบธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=0.40) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองฯ 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D.=0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้ 1) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=0.35) 2) ด้านการมีส่วนร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D.=0.30) 3) ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.=0.35)

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตาม ระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านดำเนินการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น และด้านการตัดสินใจในทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตาม ระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านดำเนินการเลือกตั้งและด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตาม ระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยหลักอภิธานิธรรมอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า หลักอภิธานิธรรมต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตามหลักอภิธานิธรรม ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมเสวนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ประชาชนบางส่วนไม่สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในสังคมน้อยเกินไป และยังขาดการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การนับคะแนนเสียง และการประกาศผลการเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดให้มีการประชุม จัดกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ควรชี้แจงให้ประชาชนได้รับทราบวัตถุประสงค์และ

ประโยชน์ในการเข้าร่วม เพื่อให้ประชาชนได้ทราบผลประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ และควรแต่งตั้งตัวแทนประชาชนในชุมชนเป็นคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบผลการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่

อภิปรายผลการวิจัย

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. หลักอุปหรณานิยธรรม มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, $S.D.=0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมและรักษาวฒนธรรมประเพณีอันดีงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา การอารักขาคุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม การให้เกียรติและเคารพสิทธิสตรี หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ และพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพระชาญชัย ติสสวโส (2563) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ไม่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญาณัฏฐ์ อบสิน (2564) พบว่า การมีส่วนร่วมตามหลักอุปหรณานิยธรรม คือ กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง การเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย การเคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง การร่วมกันอนุรักษ์รักษาวฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงามและการดำรงรักษาความผาสุก และพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืน หลักอุปหรณานิยธรรมว่าเป็นหลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงของหมู่คณะ และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$, $S.D.=0.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง รองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง และด้านการมีส่วนร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพระ

มหาเรวัฒน์ อคคาทโร (2563) พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.30 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ ต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานที่ระดับ 0.05 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงข้อมูลทางการเมืองอย่างทั่วถึง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ สุพงษ์ (2563) พบว่า บริบทการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านการดำเนินการเลือกตั้ง, ด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง, และด้านการตัดสินใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ช่วงอายุที่ต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป หลักการบริหารนิยธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกด้านของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ยกเว้น ด้านการรณรงค์การเลือกตั้งที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง

2. การเปรียบเทียบหลักการบริหารนิยธรรมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม รองลงมาการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา การอารักขาคุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม การให้เกียรติและเคารพสิทธิสตรีมีความหมั่นประชุมกัน เนิื่องนิตย การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ และด้านพร้อมเพรียงกันประชุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนโดยส่วนมากในเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ นับถือพระพุทธศาสนาพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักจึงได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการบูรณาการหลักธรรมให้เข้ากับการปกครองของตน เพราะหลักธรรมนี้องค์กรใดปฏิบัติได้จะมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระอธิการวรวิทย์ สุขเมธ (มีธรรม) (2564) พบว่า พฤติกรรมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในจังหวัดนครราชสีมา เขตเลือกตั้งที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมของประชาชนตามหลักการบริหารนิยธรรมในการเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ใน

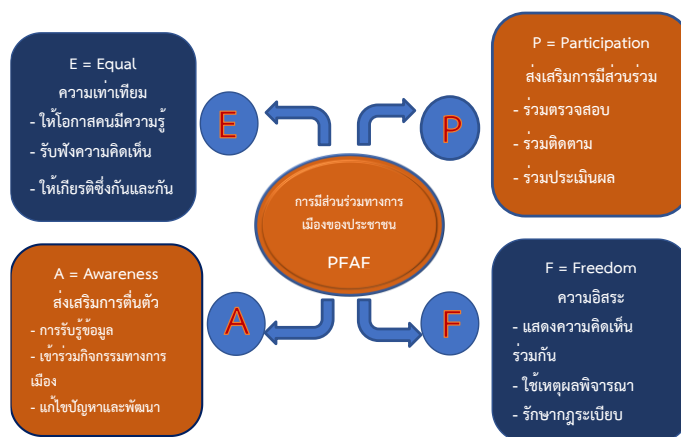
ระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและหลักการบริหารนิยธรรม พบว่า อายุ สถานภาพสมรสและหลักการบริหารนิยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ส่วนเพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะ พบว่า ประชาชนควรพร้อมเพรียงกันไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยให้อยู่ภายในกรอบเวลา ไม่ฝ่าฝืน กฎระเบียบการเลือกตั้ง ให้ความเคารพคณะกรรมการการเลือกตั้ง อีกทั้งให้เกียรติซึ่งกันและกันโดยไม่จำกัดเพศ ร่วมปรึกษาวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมระบบการเมืองเชิงสร้างสรรค์ให้คงอยู่ในสังคมต่อไป

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการเข้าประชุม เสวนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประชาชนบางส่วนไม่สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนได้รับการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในสังคมน้อยเกินไป และ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การนับคะแนนเสียง และการประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอเมือง จังหวัดแพร่เลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา ฉัตรข้อฟ้า (2563) พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้อง เป็นการมีส่วนร่วมแบบ สมครใจ ไม่ใช่เป็นแบบปลุกระดม สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบ สมครใจนี้ จะเกิดขึ้นได้ เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมือง เสียก่อน

ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการประชุม จัดกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วม ควรชี้แจงให้ประชาชนได้รับทราบวัตถุประสงค์และประโยชน์ในการเข้าร่วม เพื่อให้ประชาชนได้ทราบผลประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ และควรแต่งตั้งตัวแทนประชาชนในชุมชน เป็นคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบผลการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเรือน เนียมปาน (2564) พบว่า ข้อเสนอเชิง ปฏิบัติคือ ภาครัฐ สถาบันทางการศึกษา สื่อสารมวลชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควร สนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในท้องถิ่นให้ชุมชน และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองที่ถูกต้องได้อย่างสะดวกเหมาะสมตามบริบททุก กลุ่มวัย เช่นศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านเอกสารและผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เพื่อความสะดวกรับทราบ ข้อมูลพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

องค์ความรู้ใหม่

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างอิสระเสรี และมีความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบในการปฏิบัติตนในการเลือกตั้งที่ถูกต้อง ผู้บริหารท้องถิ่นตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้ความดูแลเอาใจใส่ประชาชน พร้อมทั้งการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในท้องถิ่น โดยนำหลักการบริหารนิยธรรม ได้แก่ 1) ด้านการประชุม เนืองนิตย์ 2) การพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 3) การไม่บัญญัติหรือล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ 4) การเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา 5) การให้เกียรติและเคารพสิทธิสตรี 6) การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม 7) การอารักขา ค้ำครอง ปกป้อง อันชอบธรรมมาบูรณาการกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านดำเนินการเลือกตั้ง 2) ด้านการมีส่วนร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น 3) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ PFAE : MODEL ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อธิบายแผนภาพ

P = Participation ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมบริหารจัดการร่วมติดตามประเมินผล โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่างถี่ถ้วนชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ของการเข้าไปมีส่วนร่วม เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองอย่างเต็มใจ

F = Freedom ความอิสระเสรี ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในที่ประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ใช้เหตุผลในการพิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และร่วมรณรงค์ในประชาชนในพื้นที่รักษากฎระเบียบการเลือกตั้งให้ มีความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

A = Awareness มีความตื่นตัว ส่งเสริมให้ประชาชนนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา การอบรมไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ความตื่นตัวทางความคิดอยู่ตลอดเวลาจากการได้ฟังการได้เรียนรู้ การเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสามารถใช้ความรู้นั้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเท่าที่จะทำได้ด้วยความมีจิตอาสา และช่วยในการพัฒนาให้เป็นสังคมที่มีความตื่นตัวต่อไป

E = Equal ความเท่าเทียม เปิดโอกาสให้คนที่มีความรู้ความสามารถเข้าบริหารจัดการ พัฒนาบ้านเมืองให้ดีขึ้นไม่เลือกปฏิบัติระหว่างหญิงและชาย รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะของคนอื่น พร้อมนำมาพิจารณาร่วมกันและให้เกียรติให้ความเคารพซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ คือ 1) P = Participation ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) F = Freedom ความอิสระเสรี 3) A = Awareness ส่งเสริมให้มีความตื่นตัว 4) E = Equal ความเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับ ปฏิบัติตนตามกฎหมายกติกาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
2. ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน มีสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น
3. ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยเข้าร่วมประชาสัมพันธ์กับรถกระจายเสียง และเป็นผู้ผ่านการอบรมผู้สังเกตการณ์ที่หน่วยเลือกตั้ง
2. ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการตัดสินใจทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เข้าร่วมกับผู้นำชุมชนและตัดสินใจทางการเมืองโดยการสนทนาแลกเปลี่ยนข่าวสาร
3. ผู้บริหารท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างอิสระเปิดกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- บุญเรือน เนียมปาน. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์*, 8(12), 302-303.
- พระชาญชัย ตีสวัสดิ์. (2563). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเรวัต อกคากโร. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระอธิการวรวิฑูริ สุเมธ (มีธรรม). (2563). พฤติกรรมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในจังหวัดนครราชสีมา เขตเลือกตั้งที่ 5. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงต้า. (2564). ข้อมูลข่าวสาร. เข้าถึงได้จาก https://www.wiangta.go.th/index/load_data/?doc=12145
- สุกัญญาณัฐ อบสิน. (2564). การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 10(2) 171-172.
- โสภณ สุพงษ์. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในเทศบาลตำบลกันทรอม อำเภอยะหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิญา นัทรช่อฟ้า. (2563). การเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์, 7(7), 7-8.

Development of Multimedia on Determination and Faith of Prathomsuksa 3 students at Bandonkrachay School, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province

Rujikan Chaisunan¹ Pitsamai Robchanachai Poolsuk² and Chaowarit Jongkatkorn³

Received: January 05, 2023

Revised: September 03, 2023

Accepted: October 08, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the efficiency of developing multimedia on Determination and Faith of Prathomsuksa 3 students at Bandonkrachay School, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province according to the criterion 80/80; 2) to compare the learning achievement before studying and after studying the development of multimedia on Determination and Faith of Prathomsuksa 3 students at Bandonkrachay School, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province; 3) to study student satisfaction towards learning about multimedia development on Determination and Faith of Prathomsuksa 3 students at Bandonkrachay School, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province. This was a pre-experimental research. There was a population of 8 people. The data was analyzed by finding efficiency according to the E_1/E_2 criteria, finding the IOC value, testing, and finding the average, Standard Deviation from satisfaction questionnaire. The results of the research found that 1) the efficiency was equal to (E1) 81.25/ (E2)

¹ Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 1

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: kitchaphat54@gmail.com, Tel 093-3846954

90.42, which met the criteria of 80/80; 2) comparing the learning achievement before and after learning, the learning achievement of students was at a higher rate. The average score before using multimedia was 24.38 and the average score after using multimedia was 27.13. The average score after using multimedia was higher than the average score before using multimedia and after using multimedia. It had a smaller standard deviation than before using multimedia, statistically significant at the .01 level; and 3) student satisfaction results after using the mixed media learning activity set on Determination and Faith, No. 1 in terms of content, satisfaction was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.70), No.2 in illustrations and maps, satisfaction was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.62), No. 3 in language use, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ = 4.34). No. 4 in terms of value and benefits received, it was at a high level ($\bar{X}$ = 4.02) and No. 5 in terms of exercises at the end of the chapter, satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ = 3.68).

Keywords: Multimedia, Efficiency, Learning Achievement, Satisfaction

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

รุจิกาญจน์ ไชยสุนันท์¹ พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข² และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์³

Received: January 05, 2023

Revised: September 03, 2023

Accepted: October 08, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น ประชากร จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 การหาค่า IOC แบบทดสอบ และหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1) 81.25/ (E_2) 90.42 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้สื่อมัลติมีเดีย เท่ากับ 24.38 และคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย เท่ากับ 27.13 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้สื่อมัลติมีเดียและหลังใช้สื่อมัลติมีเดีย มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนใช้สื่อมัลติมีเดีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: kitchaphat54@gmail.com, Tel 093-3846954

ที่ระดับ .01 และ 3) ผลความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสื่อผสม เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ลำดับที่ 2 ด้านภาพประกอบและแผนที่ ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ลำดับที่ 3 ด้านการใช้ภาษา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ลำดับที่ 4 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และลำดับที่ 5 ด้านแบบฝึกหัดท้ายบท ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$)

คำสำคัญ: มัลติมีเดีย, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

บทนำ

กลุ่มหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและบรรลุตามสมรรถภาพทางการคิด การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลักสูตรได้กำหนดไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์การอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทน อดกลั้น ยอมรับความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยได้กำหนดสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านความรู้ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม มีความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และหลักพุทธธรรมอย่างถูกต้อง เห็นคุณค่าของพระรัตนตรัยอันมีพระพุทธพระธรรมและพระสงฆ์ทั้ง เกิดความศรัทธาและความสำนึกในความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติ สามารถปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนนำ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเป็นทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหวังของหลักสูตรจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในการทำหน้าที่สร้างทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดการสร้างผู้เรียนให้มีความคิด (สุคนธ์ สีนะพานนท์ และคณะ, 2552)

จากการมุ่งเน้นให้พัฒนาผู้เรียนมีความสามารถทางด้านความคิดของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่สภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปี 2564 ในมาตรฐานความสามารถของการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์มีวิจารณ์ญาณและความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาของเด็กไทยจึงอ่อนด้อยในการคิด ดังผลประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิด สังเคราะห์มีคุณภาพมาตรฐานระดับน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 11.8

ผู้วิจัยสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน (โรงเรียนบ้านดอนกระชาย, 2565) ในโรงเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชุดกิจกรรม เรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนขาดสิ่งจูงใจในการเรียน เพราะเนื้อหา มุ่งมั่นและศรัทธาเป็นนามธรรมที่ยากต่อการเข้าใจโดยง่าย และยังมีเนื้อหาหนักแต่มีเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่สามารถเกิดการคิดวิเคราะห์ในเวลาจำกัด นอกจากนี้ยังมีสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพน้อยในการจูงใจให้คิดวิเคราะห์หรือสนใจเรียนทำให้ผลการเรียนไม่เป็นไปตามที่สถานศึกษาและผู้สอนคาดหวัง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาหาวิธีสอนที่จะพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ให้เป็นระบบ

จากเหตุผลดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ตลอดจนนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย มีความรัก และความภูมิใจในศาสนาประจำชาติของตนเองและประเทศชาติและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) ประกอบด้วย ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง พุทธสาวก ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง ชาดก ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง การหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

- 1.1 นำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบความเหมาะสมกับวัยผู้เรียนและด้านเนื้อหาสาระไปพิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

1.2 ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลพยุหะคีรี (วัดพระปรารักษ์เหลือง) อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และเรียนอ่อน 1 คน รวมจำนวน 3 คนเพื่อตรวจสอบหาข้อที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นของการสร้างชุดกิจกรรม จากนั้นได้นำไปแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องให้ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ในครั้งต่อไป

1.3 หลังจากปรับปรุงแก้ไข นำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลพยุหะคีรี (วัดพระปรารักษ์เหลือง) อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ปีการศึกษาในปี 2565 แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 ก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 8 คน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบและจุดประสงค์ ความเหมาะสมของภาษามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลพยุหะคีรี (วัดพระปรารักษ์เหลือง) อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธี Brennan คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีความเที่ยงตรงในเนื้อหาได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20-1.0 และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านเกณฑ์ และคัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ (หรือมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน-20 (KR-20) (Kuder-Richardson 20)

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ

ลิเคิร์ท (Likert) และผ่านการพิจารณาความสอดคล้อง และข้อเสนอแนะในการตั้งคำถามในแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ก่อนนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	s_t^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเองใช้เวลารวมทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ตามขั้นตอนดังนี้

1) การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วทำการเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา แต่ละเรื่องได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3) การทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการศึกษาแล้วให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบก่อนเรียน

4) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามชุดการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ด้าน และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหลังจากการทดสอบหลังเรียน

5) นำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ (E1) 81.25/ (E2) 90.42 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ

ชื่อนวัตกรรม	ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย		
	ประสิทธิภาพ		
	E ₁ μ	E ₂ μ	E ₁ / E ₂
ชุดที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา	81.25	83.75	81.25/83.75
ชุดที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ	81.25	82.50	81.25/82.50
ชุดที่ 3 เรื่อง พุทธสาวก	82.50	85.00	82.50/85.00
ชุดที่ 4 เรื่อง ชาดก	83.75	86.25	83.75/86.25
ชุดที่ 5 เรื่อง พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง	83.75	87.50	83.75/87.50
รวม	81.25	90.42	81.25/90.42

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า หลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการใช้มัลติมีเดีย เท่ากับ 24.38 และคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย เท่ากับ 27.13 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้สื่อมัลติมีเดียและ

หลังใช้สื่อมัลติมีเดีย มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนใช้มัลติมีเดีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	ΣX	μ	σ
ก่อนเรียน	30	195	24.38	1.18
หลังเรียน	30	317	27.13	1.35

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ลำดับที่ 2 ด้านภาพประกอบและแผนที่ ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ลำดับที่ 3 ด้านการใช้ภาษา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ลำดับที่ 4 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และลำดับที่ 5 ด้านแบบฝึกหัดท้ายบท ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$)

อภิปรายผลการวิจัย

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. ผลการหาประสิทธิภาพการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหา จังหวัดนครสวรรค์ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า จากการศึกษาของผู้วิจัยได้ตามขั้นตอนการสร้างสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ บทนำเรื่อง (Title) คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) การวัตถุประสงค์ของบทเรียน (Objective) แนะนำอธิบายความคาดหวังของบทเรียน รายการเมนูหลัก (Main Menu) แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre Test) เนื้อหาบทเรียน (Information) แบบทดสอบท้ายบทเรียน (Post Test) บทสรุปและการนำไปใช้งาน (Summary Application) สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพาพร ประไพ (2555) พบว่า ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ท้องถิ่นในจังหวัดของเรา (นครนายก) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีคุณภาพจากการประเมินของ

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดีและมีประสิทธิภาพ 88.25/88.08 สอดคล้องกับงานวิจัยของทับทิมทอง กอบัวแก้ว (2555) พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียที่ส่งผลต่อลักษณะทางสังคมตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียที่ส่งผลต่อลักษณะทางสังคมตามแนวคิดแนวคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก คือ การออกแบบการพัฒนาการนำไปใช้ การสะท้อนกลับการประเมินและการประเมินผลทางนี้รูปแบบดังกล่าวมีผลการประเมินและรับรองตามเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.83/80.17 3) กลุ่มตัวอย่างที่ได้เรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีทักษะทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .01 และ 4) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการใช้มัลติมีเดีย เท่ากับ 24.38 และคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการใช้มัลติมีเดีย เท่ากับ 27.13 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้มัลติมีเดียและหลังใช้มัลติมีเดีย มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนใช้มัลติมีเดียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสื่อผสมมัลติมีเดียนั้นมีสื่อที่น่าสนใจ สร้างสีสัน เพราะมีเนื้อหาที่น่าสนใจเข้าใจง่าย มีแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน วัดและประเมินผลได้ทันทีหลังจากที่นักเรียนเรียนจบกิจกรรมนั้น ๆ และครูผู้สอนสามารถสอนซ่อมเสริมหรือสอนเพิ่มเติมในเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย รักประยูร (2556) พบว่า การประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 อยู่ในระดับดีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเมื่อนำผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียนหาค่าความแตกต่างโดยใช้ t-test Dependent ค่าที่จะได้จากการคำนวณ คือ 34.03 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีผลการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดและเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อมัลติมีเดียโดยใช้กระบวนการสอนแบบชินเนตติสอีกผ่านเครือข่ายสังคมโดยพิจารณาเป็นด้านตามลักษณะการประเมินผลงานหลังการจัดกิจกรรมพบว่าทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวความคิด ด้านการถ่ายภาพ ด้านการคิดสร้างสรรค์

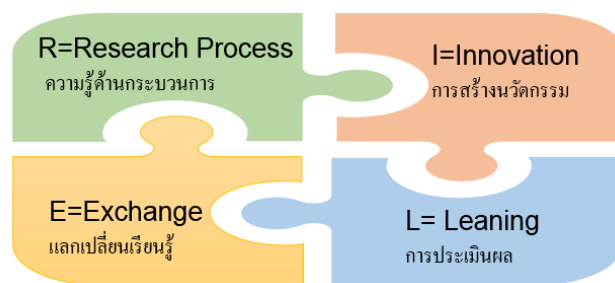
ในผลงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 อยู่ในระดับดี และด้านการประเมินความพอใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไพรัช แก้วโก (2558) พบว่า 1) กลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยุพะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่มาก ($\bar{X} = 4.27$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ลำดับที่ 2 ด้านภาพประกอบและแผนที่ ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ลำดับที่ 3 ด้านการใช้ภาษา ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ลำดับที่ 4 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และลำดับที่ 5 ด้านแบบฝึกหัดท้ายบท ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรมจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจมากกว่าการเรียนในบทเรียนแบบบรรยาย อีกทั้งรูปเล่มมีรูปภาพที่สร้างความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการมีแบบทดสอบก่อน-หลัง ทำให้นักเรียนรู้ตัวตนเองเรียนบทเรียนนั้นเป็นอย่างไร ควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมตรงไหน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนและทำคะแนนให้สูงกว่าชุดการเรียนที่เรียนไปแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพรเมธ ฐานวทุฒโก (2562) พบว่า 1) ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นนั้น ว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) 81.56 / (E2) 86.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ปกติ 80/80 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธพบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการใช้เท่ากับ 49.04 หลังการใช้เท่ากับ 71.13 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่คาดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธารัตน์ คมขำ (2563) พบว่า 1) บทเรียนออนไลน์วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่ของพลเมืองดี ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.83/ 87.96 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องที่ พลเมืองดี ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่า คะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียน ด้วยรูปแบบบทเรียนออนไลน์วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ทำให้เกิดองค์ ความรู้ คือ R – I – R – L – E

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

R=Research Process ได้ความรู้ด้านกระบวนการทำวิจัยและประเมินผลเป็นการ วิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย รูปแบบการ วิจัย การออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการ นำผลการวิจัยมาใช้ตลอดจนการเขียนรายงานการวิจัยและบทความวิจัย

I=Innovation ได้เรียนรู้การสร้างนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

E=Exchange ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัย เพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ในการ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโดยการนำ สิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนนั้นเผยแพร่ไปเพื่อนครู อาจารย์ท่านอื่น ๆ

เพื่อเป็นตัวอย่างอีกรูปแบบในการสอนวิชาเดียวกันได้นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

L=Learning ได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อนวัตกรรมการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการผลิตบทเรียนสื่อมัลติมีเดียในเนื้อหาอื่น ๆ ที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. โรงเรียนควรนำบทเรียนสื่อมัลติมีเดียที่สร้างส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น
3. โรงเรียนควรทำเป็นบทเรียนออนไลน์บนเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะการคิดได้หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทับทิมทอง กอบัวแก้ว. (2555). *การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ คุุขภูมบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระมหาไพรัช แก้วโก. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่มีต่อทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*, 3(2), 49-57.

- พระมหาพรเมธ ฐานวฑฺฒโก. (2562). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมงคล อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เมธรัตน์ คมขำ. (2563). *การพัฒนารูปแบบบทเรียนออนไลน์วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่ของพลเมืองดี ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับเทคโนโลยีการศึกษา, 4(2), 85-103.
- ยุพาพร ประไพ. (2555). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ท้องถิ่นในจังหวัดของเรา (นครนายก) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนบ้านดอนกระชาย. (2565). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดอนกระชาย. ส่วนงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โรงเรียนบ้านดอนกระชาย. (อัครา).*
- สุคนธ์ สนิษพานนท์ และคณะ. (2552). *พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงช้าง.
- เอกชัย รักประยูร. (2556). *การสร้างสื่อมัลติมีเดียโดยใช้กระบวนการสอนแบบซินเนคติกส์ (Synectics) ผ่านเครือข่ายสังคม เรื่อง การถ่ายภาพเพื่อการโฆษณา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

Integration of Internships in SMEs Establishments

Wirath Tangpradit¹ Winai Tongmun² and Worrakrit Thuenchang³

Received: January 03, 2023

Revised: August 16, 2023

Accepted: October 09, 2023

Abstract

The objective of this academic article was to study the integration of internships in SMEs establishments. The results of the study found that internships or professional experience training, at present, for the provision of vocational education, were called professional competency experience training. It can be considered a period of work experience where educational institutions designed courses to send interns to organizations or establishments for training for a limited period of time, which was mainly aimed at gaining relevant skills and experience in that field of study. Additionally, entrepreneurs or employers gained benefit from these positions because they often recruited employees from the best interns. But when considering according to the teachings of Buddhism based on Dhammapattidanamaya, the merit that was sent to SMEs establishments that were interested in accepting interns with willingness will bring merit in 5 ways: 1) the organization itself did not waste various resources in vain in developing interns; 2) interns can be important assistants who helped relieve the workload of the agency; 3) interns may provide new perspectives or knowledge, which was good for creating

¹ Nakhonsawan Siamnova(1985) Co., Ltd.

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: 1951virath@gmail.com, Tel.081-9732874

activities or innovations in the workplace; 4) employees of the agency will practice leadership skills and communication skills at the same time when they taught and gave job advice to interns; and finally, 5) the agency got interns to work immediately after graduation without wasting time to look for new employees and risk whether it will work well or not.

Keywords: Pattidanamaya, Intern, Professional Competency Experience Training, Vocational Education, SMEs Establishments

การบูรณาการการฝึกงานในสถานประกอบการ SMEs

วิรัช ตั้งประดิษฐ์¹ วินัย ทองมัน² และวรฤทธ เตื่อนช้าง³

Received: January 03, 2023

Revised: August 16, 2023

Accepted: October 09, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการการฝึกงานในสถานประกอบการ SMEs ผลการศึกษา พบว่า การฝึกงาน หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบันสำหรับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเรียกว่า การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ นั้น นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาหาประสบการณ์ทำงานที่สถานศึกษาออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งนักศึกษาฝึกงานไปยังองค์กรหรือสถานประกอบการเพื่อการฝึกเป็นระยะเวลาจำกัดซึ่งมุ่งได้รับทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการหรือนายจ้างได้รับประโยชน์จากตำแหน่งเหล่านี้เพราะมีกรับสมัครลูกจ้างจากพนักงานฝึกงานที่ดีที่สุด หากแต่เมื่อพิจารณาถึงตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาตามธรรมปัตติทานมัยแล้ว ผลบุญที่ส่งถึงสถานประกอบการ SMEs ที่มีความสนใจรับนักศึกษาฝึกงานด้วยความเต็มใจยิ่งได้บุญถึงพร้อม 5 ประการ คือ 1) องค์กรเองไม่เปลืองทรัพยากรต่าง ๆ ไปโดยเปล่าประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาฝึกงาน 2) นักศึกษาฝึกงานสามารถเป็นผู้ช่วยคนสำคัญที่ช่วยแบ่งเบาภาระงานของหน่วยงานได้ 3) นักศึกษาฝึกงานอาจให้มุมมองหรือความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างดีสำหรับการสร้างกิจกรรมหรือนวัตกรรมในสถานประกอบการ 4) พนักงานของหน่วยงานจะได้ฝึกฝนทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการสื่อสารไปพร้อมกันด้วย เมื่อได้มีการสอนงานและให้คำแนะนำเรื่องงานแก่นักศึกษาฝึกงานนั้น และประการสุดท้าย 5) หน่วยงานได้นักศึกษาฝึกงานมาทำงานหลังเรียนจบได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาหาพนักงานใหม่ และเสี่ยงว่าจะทำงานได้ดีหรือไม่

¹ บริษัท นครสวรรค์สยามนาโนวา (1985) จำกัด.

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: 1951virath@gmail.com, Tel.081-9732874

คำสำคัญ: ปัตติทานมัย, นักศึกษาฝึกงาน, การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ, อาชีวศึกษา, สถานประกอบการ SMEs

บทนำ

การฝึกงาน เป็นช่วงเวลาหาประสบการณ์ทำงานที่สถานศึกษาออกแบบหลักสูตรในการจัดส่งนักเรียนนักศึกษาไปยังองค์กรหรือสถานประกอบการเพื่อการฝึกเป็นระยะเวลาจำกัด เพื่อมุ่งได้รับทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานั้น ๆ โดยที่ผู้ประกอบการหรือนายจ้างได้รับประโยชน์จากตำแหน่งเหล่านี้เพราะมักรับสมัครลูกจ้างจากพนักงานฝึกงานที่ดีที่สุดเพราะมีสมรรถภาพที่ทราบกันอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงประหยัดเวลาและเงินได้ การรับสมัครพนักงานฝึกงานในนามของกลุ่มสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs มีความต่างกันบางด้านสำหรับวิชาชีพการค้าและงานอาชีวะ ด้วยเหตุที่ไม่มีการวางมาตรฐานและการกำกับดูแล ปัจจุบันสถานศึกษาได้ออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่หลากหลายมีการกำหนดชั่วโมงหรือรายวิชาเพื่อการฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการสำเร็จการศึกษาอีกด้วย โดยสถานศึกษาจะประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อขออนุญาตส่งนักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกงานในหน่วยงานและแผนกของสถานประกอบการที่ตรงหรือสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอนโดยจะเหมาะสมสำหรับนักเรียนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นการเติมเต็มทักษะความรู้และเตรียมความพร้อมของนักเรียนนักศึกษาก่อนไปทำงานจริง แต่ในปัจจุบันกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยสำนักงานปลัดกระทรวง อว. (สป.อว.) ได้มีนโยบายส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอน แบบ CWIE (Cooperative and Work Integrated Education) คือ หลักสูตรการเรียนการสอนในลักษณะร่วมผลิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ (ภาครัฐ เอกชน ชุมชน) เพื่อให้บัณฑิตพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริงได้ทันที มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงาน สามารถพัฒนาอาชีพในปัจจุบันและเตรียมพร้อมรองรับตำแหน่งงานในอนาคต กลไกการจัดการเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานภายนอก ดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานภายนอก (Work-based Learning) ในทุกรูปแบบ ที่ทำให้นักศึกษามีสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยม และมีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของตลาดงาน ที่พร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง นอกจากนี้ ประโยชน์ของการนำพนักงาน

ฝึกงานเข้าสู่การจ้างงานเต็มเวลา คือ พนักงานฝึกงานจะมีความคุ้นเคยกับบริษัทและตำแหน่งเดิมอยู่แล้ว และโดยทั่วไปแล้วต้องการการฝึกอบรมเพียงเล็กน้อยหรือไม่ต้องการเลย การฝึกงานให้นักศึกษาปัจจุบันสามารถมีส่วนร่วมในสาขาที่ตนเลือกเพื่อรับการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตและเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานเต็มเวลาหลังสำเร็จการศึกษา (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2551)

ตามหลักพุทธศาสนา มีการทำบุญด้วยกัน 10 วิธี เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ 10 สิ่งอันเป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญ 10 ประการ คือ การให้ทาน การรักษาศีล การเจริญภาวนา การอ่อนน้อมถ่อมตน การช่วยขวนขวายทำในกิจที่ชอบ การให้ผู้อื่นมาร่วมทำบุญกับเรา การอนุโมทนาส่วนบุญ การฟังธรรม การแสดงธรรม และ การทำความเห็นให้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้ว่า การ “ให้ทาน” เป็นการทำความดีที่ง่าย เป็นรูปธรรมที่สุด และเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากก็จะได้รับผลทันตาแล้ว โดยเฉพาะ บัณฑิตทานมัย ผลบุญดังกล่าว จะช่วยให้เราเป็นคนใจกว้าง และปราศจากอคติต่าง ๆ เพราะพร้อมเปิดใจรับผู้อื่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) เมื่อเชื่อมโยงในประโยชน์จากการรับนักศึกษาฝึกงาน ตามหลักบัณฑิตทานมัย 5 ประการนี้ มีความสำคัญต่อสถานประกอบการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ที่มีความต้องการบุคลากรหรือพนักงานที่มีความรู้ความสามารถเพื่อจะมาช่วยในการปฏิบัติงานได้เต็มประสิทธิภาพของกำลังการผลิตและบุคลากรมีการพัฒนางาน ซึ่งบุคลากรส่วนหนึ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรบุคคลที่น่าสนใจสำหรับสถานประกอบการ SMEs ก็คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือ เรียกโดยทั่วไปว่า นักศึกษาฝึกงาน ซึ่งเป็นนักเรียนนักศึกษาจากสถานศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษา สำหรับสถานประกอบการ SMEs ในจังหวัดนครสวรรค์จะได้รับความสนใจจากนักศึกษาฝึกงานจากสถาบันอาชีวศึกษาที่ได้ป้อนเข้าสู่กระบวนการฝึกงานในสถานประกอบการ SMEs จำนวนมาก วัตถุประสงค์ของบทความนี้มีความต้องการให้สถานประกอบการ SMEs ได้เล็งเห็นความสำคัญของนักศึกษาฝึกงานระดับอาชีวศึกษาที่จะสามารถสร้างคุณประโยชน์ให้กับสถานประกอบการมากกว่าที่จะมองว่าเป็นภาระที่ต้องคอยฝึกนักศึกษาเหล่านั้น รวมทั้งต้องเสียกำลังคนในการต้องฝึกต้องดูแล และอาจรวมถึงต้องเสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย ดังนั้น บทความนี้จะชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากนักศึกษาฝึกงานระดับอาชีวศึกษาอย่างมากมายด้วยการบูรณาการหลักธรรมกับการฝึกงานสำหรับนักศึกษาฝึกงานระดับอาชีวศึกษา โดยเริ่มจาก 1) ต้องมีความเข้าใจถึงหลักการจัดการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพ หรือฝึกงาน 2) ความเข้าใจในหลักธรรมปทัตธานมัย 3) แนวทางการปฏิบัติของสถานประกอบการในการรับนักศึกษาฝึกงาน และ 4) ประโยชน์ที่ได้รับจากการรับนักศึกษาฝึกงาน

หลักการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

แนวความคิดหลักในการบูรณาการการฝึกงานในสถานประกอบการ SMEs นั้น บทความนี้จะให้ความสำคัญต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือฝึกงานสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือปัจจุบันมีชื่อเรียกว่า การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ซึ่งสถานประกอบการ SMEs จะรับนักศึกษาฝึกงานจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการสามารถจัดได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคีและการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในการศึกษาในระบบตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะจัดให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพตามโครงสร้างหลักสูตรในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ซึ่งกำหนดให้ทุกประเภทวิชาและทุกสาขาวิชา ต้องจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งกำหนดจำนวนชั่วโมงสำหรับรายวิชาฝึกงาน ให้พิจารณาตามเวลาการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) นอกจากนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน สามารถนำรายวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงานไปเรียนหรือฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในภาคเรียนที่จัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพได้โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรรายวิชานั้น ๆ

สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพของสถานศึกษานั้น ได้แก่ 1) เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มทักษะ สร้างเสริมประสบการณ์และพัฒนาวิชาชีพตามสภาพความเป็นจริงในสถานประกอบการและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบ วินัย และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) เพื่อให้

เป็นไปตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด และ 5) เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน มีความภูมิใจในวิชาชีพ สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพนี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านผู้เรียน ซึ่งจะได้ประโยชน์ ได้แก่ 1) ได้รับประสบการณ์จริงตามสาขาวิชาที่เรียน 2) ได้ฝึกทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิต มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น 3) สามารถคิดเป็น ทำเป็น จัดการและแก้ปัญหาได้ 4) มีบุคลิกภาพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการทำงานอาชีพ และ 5) มีข้อมูลในการเลือกสายงานเพื่อการประกอบอาชีพ

2 ด้านสถานศึกษา ซึ่งจะได้ประโยชน์ ได้แก่ 1) สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 2) เกิดความร่วมมือในการพัฒนาทางวิชาการ พัฒนาหลักสูตร พัฒนางานวิจัย ฯลฯ 3) บุคลากรได้เรียนรู้ระบบการทำงานในสถานประกอบการ และ 4) มีข้อมูลในการแนะแนวการเลือกสายงานเพื่อการประกอบอาชีพแก่ผู้เรียน

3. ด้านสถานประกอบการ ซึ่งจะได้ประโยชน์ ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ 2) มีโอกาสในการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพตามความต้องการ โดยไม่ต้องฝึกเพิ่มเติม 3) ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึกได้เพิ่มทักษะในการสอนงาน 4) ได้กำลังคนเพื่อสนับสนุนงานของสถานประกอบการ และ 5) พนักงานมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง

สำหรับแนวความคิดรองในการบูรณาการการฝึกงานในสถานประกอบการ SMEs นั้น คือ การแบ่งบทบาทของ 3 ส่วน คือ สถานประกอบการ สถานศึกษา และผู้เรียน ซึ่งแนวทางการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพตามหลักสูตรนั้น จะเกิดประสิทธิภาพของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม จะต้องเกิดจากการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เรียน เพราะเป็นกลไกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ขั้นตอนการทำงาน เทคนิคการทำงาน และการทำงานร่วมกับพนักงานอื่นเสมือนผู้เรียนเป็นพนักงานของสถานประกอบการ ดังนั้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพเกิดประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพโดยแบ่งบทบาทหน้าที่ คือ

1. สถานประกอบการมีบทบาทหน้าที่ในการให้การสนับสนุนการฝึกโดยมอบหมายผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก รวมทั้งการวางแผนและจัดทำแผนการฝึกร่วมกับสถานศึกษา จัดกิจกรรมต่าง ๆ ควบคุมติดตามและประเมินผลการฝึก เป็นต้น

2. สถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบในการวางแผน ประสานงาน จัดฝึก นิเทศ และติดตามประเมินผลการฝึกฯ ตลอดปีการศึกษา จัดหา และพิจารณาสถานประกอบการที่เหมาะสม กำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน จัดส่งผู้เรียนเข้ารับการฝึก ในสถานประกอบการ เป็นต้น

3. ผู้เรียน มีบทบาทและหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนฝึก ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมการฝึกหรือครูฝึก แก้ไขปัญหา เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ สถานประกอบการกำหนด บันทึกและจัดทำรายงานการปฏิบัติงานหรืองานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

สำหรับขั้นตอนการจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพของสถานศึกษา จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ จะเป็นการสร้างความเข้าใจ แต่งตั้งกรรมการผู้รับผิดชอบ ประชุม จัดทำคู่มือ ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง และ จัดเตรียมความพร้อมผู้เรียน

2. ขั้นตอนดำเนินการ จะดำเนินการจัดส่งผู้เรียนเข้ารับการฝึก จัดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและตัดสินผลการฝึก พร้อมทั้งจัดทำสรุปรายงานผลการฝึก

3. ขั้นประเมิน ตัดสินและสรุปผล จะมีการตรวจสอบเวลาการเข้ารับการฝึก กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดำเนินการประเมินผล ตัดสิน อนุมัติ และบันทึกผล

ความเชื่อมโยงและการประสานงานกันที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษา คือ หน้าที่ รับผิดชอบของสถานประกอบการที่ต้องดำเนินการเมื่อสนใจเข้าร่วมเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์ สมรรถนะวิชาชีพ มีสิ่งที่จะต้องดำเนินการดังนี้คือ 1) ร่วมกับสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษาก่อนเข้ารับการฝึกงาน 2) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับ สถานศึกษา 3) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุม ดูแลการฝึกงานให้เป็นไปตามหลักสูตรตามกฎระเบียบ 4) จัดหน่วยหรือสถานที่ที่จะใช้สำหรับฝึกงาน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และประสบการณ์ ที่นักเรียน นักศึกษาจะพึงได้รับ 5) จัดให้มีการทดสอบและประเมินการฝึกงานหรือฝึกอาชีพตาม ความเหมาะสม และ 6) ออกใบรับรองการผ่านงานให้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่ผ่านการประเมินผล ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (วิทยาลัยการชีพอีสองพี่น้อง, 2564) ซึ่งสถานประกอบการเป็นแหล่ง วิทยาการที่มีบุคลากรที่มีความรู้ประสบการณ์อยู่แล้วจึงพร้อมที่จะสามารถสนับสนุนสถาน ประกอบการด้วยการจัดเจ้าหน้าที่ในการประสานงานและจัดพนักงานที่จะเป็นพี่เลี้ยงสำหรับการ

ควบคุม ดูแลการฝึกในสถานที่ฝึกหรือแผนกที่ทำงานจริง ได้เห็นสภาพแวดล้อมจริง ๆ ไม่ต้องปรุงแต่งหรือปรับแต่งใด ๆ ก็ได้ ซึ่งจะเป็นการเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนนักศึกษาฝึกอีกลักษณะหนึ่งเพื่อที่นักเรียนนักศึกษาจะได้เตรียมความพร้อมเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วว่าจะพบในประเด็นใดบ้างว่าดีกว่าหรืออาจจะแย่กว่าที่ฝึกก็เป็นไปได้ ระหว่างการฝึกนั้น สถานประกอบการสามารถที่จะจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ รวมถึงการจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษาฝึก ได้โดยเสมือนเป็นพนักงานคนหนึ่ง

นอกจากนี้ ในช่วงระยะเวลาการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษาสถานประกอบการอาจจะให้ประโยชน์แก่นักเรียนนักศึกษาฝึกได้แก่ 1) ใช้บริการรถรับ-ส่ง เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของสถานประกอบการนั้น 2) ซื้อสินค้าได้ส่วนลดเช่นเดียวกันกับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของสถานประกอบการนั้น 3) ได้รับการรักษาพยาบาลในหน่วยแพทย์ของสถานประกอบการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ 4) จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนให้แก่ นักเรียน นักศึกษาฝึกงานตามอัตราที่ตกลงกัน ซึ่งในเรื่องนี้จะเป็นในส่วนของการจัดสวัสดิการให้กับนักเรียนนักศึกษา โดยสถานประกอบการอาจจะพิจารณาให้ตามที่สถานประกอบการได้จัดเตรียมแก่พนักงานก็ได้ไม่จำเป็นต้องครบทุกเรื่องหรือครบทุกข้อในการจัดสวัสดิการ ซึ่งในบางเรื่องบางประเด็นนั้น จะเฉพาะกับการที่เป็นบุคลากรประจำเท่านั้นก็ได้ โดยจะขึ้นอยู่กับทางสถานประกอบการว่าสามารถที่จะสนับสนุนให้กับนักเรียนนักศึกษาฝึก แต่อย่างไรก็ตาม หากสวัสดิการเล็กน้อย เช่น น้ำดื่ม หรืออาหารกลางวันจัดให้กับพนักงานแล้วด้วยเป็นเรื่องเล็กน้อยสถานประกอบการทุกแห่งก็ได้ให้สวัสดิการกับนักเรียนนักศึกษาด้วยความรักความเอ็นดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การรักษาพยาบาลนั้น ควรเป็นสวัสดิการสำคัญให้กับทุกคนเพราะการปฏิบัติงานสถานประกอบการ SMEs นั้น ส่วนใหญ่จะมีเครื่องจักรกลประกอบ ดังนั้น นอกจากที่จะมีระบบความปลอดภัยที่ดีแล้ว หากเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิดกับนักเรียนนักศึกษาแล้วสถานประกอบการก็ต้องให้การรักษาเช่นเดียวกันสำหรับเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนนั้น สถานประกอบการบางแห่งอาจจะไม่ต้องจ่ายให้ก็ได้เนื่องด้วยนักเรียนนักศึกษาฝึกนั้นยังไม่มี ความชำนาญระดับการทำงานและอยู่ระหว่างการฝึกงาน ยกเว้น หากการปฏิบัติงานบางอย่างไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะขั้นสูงหรือบุคคลทั่วไปสามารถปฏิบัติงานได้ เมื่อต้องทำงานล่วงเวลาก็ควรให้ค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงแก่นักศึกษาอันเป็นสินน้ำใจและไม่เข้าข่ายการใช้แรงงานที่เกินกว่ากฎหมายกำหนดและให้ความคุ้มครองด้วย

สำหรับเคล็ดลับในการทำให้การรับนักเรียนนักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์สมรรถนะ อาชีพหรือโปรแกรมการฝึกงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ได้แก่ 1) ให้การต้อนรับนักศึกษาฝึกงานอย่างเป็นทางการ มีการแนะนำนักศึกษาฝึกงานให้รู้จักกับผู้ร่วมงานทุกคน 2) ทำให้แน่ใจว่า นักศึกษาฝึกงานมีพี่เลี้ยงที่สามารถพึ่งพาได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการตอบข้อซักถามและสามารถให้คำแนะนำให้กับนักศึกษาฝึกงานได้เป็นอย่างดี 3) กำหนดให้นักศึกษาฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นในการ ประชุมทีมงาน และการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ 4) ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกงานกล้าที่จะถามคำถาม (เพราะการถามคือวิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้) 5) มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานที่ช่วยเสริมสร้างการติชมในเชิงสร้างสรรค์ และ 6) รับฟังในสิ่งที่นักศึกษาฝึกงานกล่าวเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พวกเขาได้เรียนรู้ และเพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ (พัฒนกุล ชนาจรสรัช, 2558)

จากกรอบความคิดในการบูรณาการการฝึกงานในสถานประกอบการ SMEs โดยเริ่มจากความสำคัญของการจัดการฝึกงาน วัตถุประสงค์ของการฝึกงาน ประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับ การแบ่งบทบาทหน้าที่ และขั้นตอนการจัดฝึก รวมถึงเคล็ดลับในการรับนักศึกษาฝึกงานนั้น ผู้เขียนในฐานะผู้ประกอบการ SMEs แห่งหนึ่งได้นำแนวคิดการนำหลักธรรมมาใช้ในการฝึกงาน และได้นำแนวทางการบริการงานกับพนักงานในองค์กรด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 และ ศีล 5 นอกจากนี้ที่ตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงานและนักเรียนนักศึกษาให้มีทักษะที่จำเป็นและทักษะที่เพียงพอต่อการทำงาน พร้อมทั้งสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้จำนวนมากเป็นกำลังสำคัญให้กับสถานประกอบการ SMEs และธุรกิจต่าง ๆ อีกทั้งผู้เขียนเล็งเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการบทบาทหน้าที่ของ SMEs และการทำประโยชน์เพื่อสังคมโดยการอาศัยประโยชน์ที่รับนักศึกษาฝึกงาน ซึ่งผลจากการที่ได้ดำเนินการแล้วนั้นพบว่ามีความสอดคล้องกับปิตินามัยที่บุญสำเร็จด้วยการให้ส่วนบุญในการให้การสงเคราะห์แก่นักเรียนนักศึกษามาฝึกงานให้ความรู้ทักษะด้านการทำงานจริงเพื่อให้เป็นประสบการณ์สำหรับการเสริมในการเรียนและเพื่อการเตรียมการทำงานในอนาคต หรือทำบุญด้วยการเฉลี่ยส่วนแห่งความดีให้แก่ผู้อื่นด้วยการให้ความรู้ เทคนิควิธีหรือการร่วมส่งเสริมการจัดทำโครงการขนาดเล็กในขณะการฝึกงานหรือต่อเนื่องไปสู่การทำโครงการเพื่อความสำเร็จการศึกษาก็ได้ นอกจากนี้ ปิตินามัย การให้ส่วนบุญแก่ผู้อื่นนอกจากจะเพื่อตัวเราแล้ว แต่ยังเป็นการให้ความมีส่วนร่วมในการทำความดี หรือให้โอกาสผู้อื่นทำความดี ก็เป็นบุญที่แผ่แผ่ความสุขออกไป ให้ความมั่งคั่งทั้งแก่ชีวิตของเราและทั่วสังคมอีกด้วย อีกทั้ง

พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า คนที่ทำบุญด้วยตนกับคนที่ทำบุญด้วยตนแล้วยังชวนคนอื่นมาทำด้วยนั้น คนหลังได้บุญมากกว่า เมื่อให้ส่วนร่วมแก่ผู้อื่นมาทำความดีด้วยกัน บุญกุศลก็ยิ่งเพิ่มมาก (พระพรหมคุณาภรณ์, 2551)

นอกจากนี้ จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องปิตติทานมัยในพุทธปรัชญาเถรวาท (พระครูพัฒน์มงคล, 2555) พบว่า คำสอนเรื่องปิตติทานมัยในพุทธปรัชญาเถรวาท หมายถึง ปฏิบัติการอาการที่แสดงออกโดยการยินดีด้วยการให้ทาน การให้ทานในพระพุทธศาสนา มีสิ่งของที่ให้ การให้วัตถุที่ควรให้ การให้ความรู้ และการให้อภัยแก่คนหรือสัตว์อื่น ซึ่งการให้ความรู้เป็นทาน การให้วิชาการ จะประเภทรธรรมทาน อันเป็นการให้ทานระดับสูงที่จะได้รับผลสำเร็จด้านรูปธรรม เรียกว่า สัมปทา 4 ประการ การให้ผู้อื่นมาร่วมทำบุญกับเรา หรือปิตติทานมัย กล่าวคือ ไม่ว่าจะทำบุญอะไร ก็เปิดโอกาสให้คนอื่นได้มาร่วมทำบุญด้วย ไม่ใช่เหนียว หรือกบฏเพราะอยากได้บุญใหญ่ไว้คนเดียว เช่น จะทำบุญสร้างระฆัง ก็ให้คนอื่นได้ร่วมสร้างด้วย ไม่คิดจะทำเพียงคนเดียว เพราะคิดว่าทำบุญระฆัง จะได้กุศลกลายเป็นคนเด่นคนดัง เลยอยากดังเดียว ไม่อยากให้ใครมาร่วมด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้คนอื่นมาร่วมทำงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการทำบุญ อุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ก็ถือเป็นการทำบุญในข้อนี้ด้วย ผลบุญดังกล่าว จะช่วยให้เราเป็นคนใจกว้าง และปราศจากอคติต่าง ๆ เพราะพร้อมเปิดใจรับผู้อื่น

สรุปผล

เริ่มต้นเดิมทีนั้น ผู้ประกอบการได้กำหนดแนวปฏิบัติให้มีการรับนักเรียนนักศึกษาและบัณฑิตเข้าฝึกงานโดยที่ผู้ประกอบการหรือนายจ้างได้รับประโยชน์เพราะจะสามารถเลือกหรือหยิบลูกจ้างจากพนักงานฝึกงานที่มีผลการฝึกที่ดีที่สุดได้และมีสมรรถภาพที่ทราบกันอยู่แล้ว โดยเป็นการประหยัดเวลาและงบประมาณในการฝึกอบรมได้อีกด้วย ปัจจุบันนี้ การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือฝึกงานหรือการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพนี้ โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันจะต้องแสวงหาความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานรัฐ เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสได้เข้ารับประสบการณ์ในการทำงานก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา สถาบันการศึกษาก็มีหน้าที่ในการคัดสรรสถานประกอบการที่เหมาะสมกับหลักวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา และสถานประกอบการก็มีหน้าที่ให้การสนับสนุนแก่สถานประกอบการในการรับนักศึกษาฝึกงานอันเป็นวิทยาทานลักษณะหนึ่งตามหลักปิตติทานมัย นอกจากนี้ สิ่ง

สำคัญที่สุดก็คือ เมื่อได้นักศึกษาฝึกงานเข้ามาแล้ว อย่าลืมทำให้เขารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในทีม แนะนำสิ่งต่าง ๆ ที่เขาจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยเฉพาะทักษะด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รวมทั้งมอบหมายงานที่จะทำให้เขาได้ใช้ความสามารถที่เขามี ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาศักยภาพและทักษะในการทำงานของเขาด้วย เพื่อที่การฝึกงานของเขาจะไม่เป็นการเสียเวลา และเปลืองทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ไปโดยใช่เหตุ (ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย, 2561)

ถึง ณ จุดนี้ ประโยชน์ที่สถานประกอบจะได้จากการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน ทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ 1) มีผู้ช่วยคนสำคัญ 2) องค์กรได้รับความรู้ และมุมมองที่แปลกใหม่ 3) พนักงานได้พัฒนาทักษะ 4) องค์กรอาจได้พนักงานประจำที่มีความสามารถ และ 5) การได้นวัตกรรมรองรับ Thailand 4.0 หากมองในอีกประโยชน์อีก 2 ด้าน คือ 1) ผลประโยชน์ด้านธุรกิจ ได้แก่ สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ตรงกับความต้องการ รวมถึงสามารถวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบในระยะยาว และ ได้รับประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมอาชีพ และ 2) ผลประโยชน์ด้านสังคม ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ประชาสัมพันธ์องค์กรต่อสังคม การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา และการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น (วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี, 2565) เมื่อให้ความสำคัญกับนักศึกษาฝึกงานอย่างจริงจัง ได้แก่ มอบหมายงานและให้นักศึกษาฝึกงานมีส่วนร่วมกับองค์กร หรือโปรเจกต์ต่าง ๆ อย่างจริงจัง ก็คือ 1) นักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ และองค์กรเองก็จะได้ไม่เปลืองทรัพยากรต่าง ๆ ไปโดยเปล่าประโยชน์ 2) นักศึกษาฝึกงานสามารถเป็นผู้ช่วยคนสำคัญ ที่ช่วยแบ่งเบาภาระงานของหน่วยงานได้ 3) นักศึกษาฝึกงานอาจให้มุมมอง หรือความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างดีสำหรับการสร้างกิจกรรมหรือนวัตกรรมในสถานประกอบการ 4) การสอนงาน และให้คำแนะนำเรื่องงานแก่นักศึกษาฝึกงานนั้น พนักงานของหน่วยงานจะได้ฝึกฝนทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการสื่อสารไปพร้อมกันด้วย และประการสุดท้าย 5) ถ้านักศึกษาฝึกงานที่รับมามีคุณสมบัติที่เหมาะสมจะทำงานในหน่วยงานแล้ว ก็สามารถเสนอให้นักศึกษาฝึกงานมาทำงานหลังเรียนจบได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาหาพนักงานใหม่ และเสี่ยงว่าจะทำงานได้ดีหรือไม่ (บริษัท ทิงค์เนต จำกัด, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเบื้องต้นของสถานประกอบการ SMEs ที่ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของสถานประกอบการ SMEs ที่จะได้รับจากการรับนักศึกษาฝึกงานจากสถาบันอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นั้น โดยเบื้องต้นจะเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ การมีโอกาสนในการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพตามความต้องการโดยไม่ต้องฝากเพิ่มเติม การที่ผู้ควบคุมการฝึกได้เพิ่มทักษะในการสอนงาน การได้กำลังคนเพื่อสนับสนุนงานของสถานประกอบการ และการที่พนักงานมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง แต่เมื่อได้วิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ได้รับตามหลักธรรมปฏัตินานมัยแล้ว สถานประกอบการ SMEs จะเป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นมาร่วมทำงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น ก็ถือเป็นการทำบุญในข้อนี้ด้วย ผลบุญดังกล่าว จะช่วยให้เราเป็นคนใจกว้าง และปราศจากอคติต่าง ๆ เพราะพร้อมเปิดใจรับผู้อื่น นอกจากนี้ ประโยชน์ที่สถานประกอบจะได้จากการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน ทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ 1) มีผู้ช่วยงาน 2) องค์กรได้รับความรู้ และมุมมองที่แปลกใหม่ 3) พนักงานได้พัฒนาทักษะผู้นำ 4) องค์กรได้พนักงานประจำที่มีความสามารถ และ 5) การได้นวัตกรรมรองรับ Thailand 4.0

นอกจากนี้ องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเบื้องต้นของสถานประกอบการที่ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของสถานประกอบการที่จะได้รับจากการรับนักศึกษาฝึกงานนั้น โดยเบื้องต้นจะเป็นเรื่อง แต่เมื่อได้วิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ได้รับตามหลักธรรมปฏัตินานมัยแล้ว สถานประกอบการ SMEs มีความสนใจที่จะรับนักศึกษาฝึกงานด้วยความเต็มใจยิ่งและมีความสนใจที่สำคัญ ได้แก่ 1) มีความสนใจที่จะติดต่อการประสานกับสถานศึกษาเพื่อเข้าร่วมคัดเลือกนักศึกษาฝึกงาน 2) สนใจที่จะศึกษา ร่วมวางแผน และจัดเตรียมความพร้อมก่อนให้เริ่มฝึกงาน 3) สนใจที่จะพัฒนานักศึกษาฝึกงาน 4) สนใจที่จะร่วมการประเมินผลการฝึกงาน และ 5) สนใจที่จะรับนักศึกษาเข้าทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. (2561). *นักศึกษาฝึกงาน พันเพื่องตัวเล็กที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กรมากกว่าที่คิด*. เข้าถึงได้จาก <https://www.powersmethai.com/sme-article/trainee-smes-move/>

- บริษัท ทิงค์เน็ต จำกัด. (2564). *สิ่งที่องค์กรจะได้รับ เมื่อให้ความสำคัญกับนักศึกษาฝึกงานอย่างจริงจัง*. เข้าถึงได้จาก <https://blog.jobthai.com/career-tips/สิ่งที่องค์กรจะได้รับ-เมื่อให้ความสำคัญกับนักศึกษาฝึกงานอย่างจริงจัง/>
- พระครูพัฒนมงคล. (2556). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องปัตติทานมัยในพุทธปรัชญาเถรวาท*. (วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2546). *บุญกิริยาวัตถุ 10 : พจนานุกรมพุทธศาสตร์ พ.ศ. 2546*. เข้าถึงได้จาก https://84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=89/
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *ถ้ารู้จักพระพุทธศาสนาความสุขก็มาทันที*. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.
- พัฒนฤช ธนาจรัสรัช. (2558). *การฝึกงาน*. เข้าถึงได้จาก <https://adecco.co.th/th/knowledge-center/detail/creating-value-from-internship-programmes>
- วิทยาลัยการชีพอสองพี่น้อง. (2564). *คู่มือการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sicec.ac.th/web2562/wp-content/uploads/2021/07/คู่มือการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.pdf>
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี. (2565). *การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/a/svc.ac.th/dual-vocational-training/prayochn-thi-nakreyn-naksuksa-di-rab/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 5 การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพและการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี.
- สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวปฏิบัติการดำเนินการฝึกงาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.